

Uvodnik

Drago Štoka

Združena Evropa ni več utopija

Ko so nekateri vidni evropski državniki začeli misliti in polagati temelje združenji Evropi, najprej z gospodarskimi, nato tudi s socialnimi in političnimi projekti, so jih mnogi v drugi polovici petdesetih let imeli enostavno za sanjače. Toda čas in njegov razvoj je tem državnikom dal prav.

Danes Evropa ni več utopija, ampak pravno in politično telo, ki si bo v kratkem izglasovalo dokončno tudi svojo ustavo-evropsko ustavo. Del zamejskih Slovencev (onih v Avstriji in pri nas v Italiji) smo že nekaj let sestavni del evropske stvarnosti, ostrednja Slovenija je postala polnopravni evropski član pred kratkim. S krepkimi koraki stopamo tudi Slovenci, kjerkoli živimo na evropskih tleh, tej novi realnosti naproti.

EFA je zveza evropskih svobodnih manjšinskih strank, ki so se pred 25 leti združile zato, da bi prvenstveno na političnem prostoru iskale in si zadobile svoj prostor v novi Evropi.

Slovenska skupnost je kot slovenska stranka v deželi Furlaniji-Juljski krajini že vrsto let sestavni del te manjšinske organiziranosti in skrbno ter zvesto sledi manjšinski problematiki evropskih držav in narodov v tej organizaciji, ki jo sestavlja 25 članic-strank, ki delujejo na narodnostno mešanih evropskih področjih.

EFA je svedčano proslavljala svojo petindvajsetletnico obstoja 10., 11. in 12. maja v Bruslju, kjer je v evropskem parlamentu potekalo glavno zborovanje. Na slavnostnem zasedanju EFA je bila soglasno sprejeta v to zvezo tudi koroška Enotna lista in se tako v tej organizaciji pridružila Slovenski skupnosti. Predsednik EL Vladimir Šmrtnik je v svoji zahvali za sprejetje v evropsko svobodno zvezo imel občuten, tehten in politično zelo razpoznaven govor, s katerim je prisotne seznanil s problematiko koroških Slovencev, z vprašanjem dvojezičnih tabel in s trdno vero koroških Slovencev v jutrišnji boljši dan in boljše čase na Koroškem, kar jim zagotavlja tudi državna avstrijska pogodba.

Slavnostnega zasedanja evropske manjšinske zveze EFA se je udeležilo tudi 32 mladih članov, prijateljev in somišljenikov slovenske stranke v Italiji, to je Slovenske skupnosti.

Mladi člani in somišljeniki Slovenske skupnosti so v Bruslju prišli s posebnim avtobusom v organizaciji vodstva SSK, to je deželnega svetnika dr. Mirka Špacapana, kateremu se je pridružil tudi deželni tajnik dr. Damjan Terpin. V glavni dvorani evropskega parlamenta v Bruslju so mlade toplo sprejeli delegati EFA in njeno vodstvo. Po zasedanju pa jih je v dvorani parlamenta nagovorila predsednica EFA Nelli Maes, sama članica in predstavnica flamske manjšinske stranke Spirit, ki je med ustanovnimi članicami EFA.

Mlade člane in somišljenike SSK sta sprejela in v parlamentu v Bruslju nagovorila tudi slovenska evropska poslanca Lojze Peterle in Miha Brejc.

V Bruslju je bil za mlade SSK nepozaben dan, saj so se soočili s celotno evropsko problematiko in se prepričali, kako danes dela, načrtuje in ustvarja tista generacija vidnih politikov, ki je v Evropo trdno prepričana.

Slovenci v deželi Furlaniji-Juljski krajini verjamejo, da je po dveh tako tragičnih svetovnih vojnah, ki sta tudi nam prizadeli ogromno zla, končno napočil čas, ko bodo vojne v Evropi le še spomin, tragičen za premnoge žrtve nepopravljiv spomin, vendarle pa samo spomin.

/ stran 2

Mladi zamejci gostije evropskega parlamenta

Foto IG

Družina je v krizi, naša družba še bolj!

Generalna skupščina Združenih narodov je leta 1993 proglasila 15. maj za mednarodni dan družin. Geslo letošnjega praznika je bilo *Spreminjajoča družina: Izzivi in priložnosti*. Nosilna ideja praznika naj bi bila podpora družini na vseh področjih življenja in delovanj. Tako v Evropi kot pri nas in seveda tudi v Sloveniji prihaja do bistvenih sprememb pri družinah, saj se mladi odločajo za družino vse bolj odrasli, osamosvajanje mladih poteka počasi, povečuje se starost žensk ob rojstvu prvega otroka, v ospredje vstopata ekonomska varnost in avtonomija posameznika. Družina se torej povsod spreminja. Spremembe se navzven najprej kažejo v velikosti in strukturi družine. Število družin v Sloveniji se sicer povečuje, a so zato družine manjše. Najpogostejši tip družine je poročen par z otroki, povprečna družina z otroki pa šteje 3,4 člana.

V Sloveniji je po zadnjih podatkih 556.000 družin, v katerih v povprečju živi 3,1 člana. Skoraj vsaka peta družina v Sloveniji je enostarševska, glavnino enostarševskih družin (86%) pa predstavljajo matere z otroki. Število teh družin narašča, od popisa 1981 se je skorajda podvojilo.

Pri nas in v Sloveniji govorimo o velikih družinah že, če v družinah živijo trije otroci ali več. Take družine niso ravno pogoste, saj jih je v Sloveniji le 9% od vseh družin z otroki, v Italiji še manj.

Večina mladih ima pri nas zelo jasne pogoje za to,

da bi si ustvarila lastno družino: kakovosten partnerski odnos, zaposlitev za nedoločen čas, rešen stanovanjski problem in ugodni delovni pogoji. Večina mladih brez otrok si otroke želi, toda z odločitvijo odlašajo, ker se jim starševstvo zdi (pre)velika obveznost.

Evropski statistični urad Eurostat je ob mednarodnem dnevu družin pripravil sklop podatkov o družinah v EU, med drugim navaja podatek, da se je leta 2004 v Evropi na dve poroki v povprečju zgodila skoraj ena ločitev, tretjina otrok je bila v 25 državah Evropske unije rojena v zunajzakonski skupnosti, dve tretjini gospodinjstev pa nimata otrok, ki bi še bili odvisni od staršev.

Najmanj porok v vsej EU je v Sloveniji (3,3 poroke), povprečje za EU znaša 4,8 poroke na tisoč prebivalcev. Na Slovenskem se torej vse več mladih odloča za izvenzakonske zveze. Če k temu dodamo še podatek, da je v EU na leto skoraj milijon ločitev, oz. v povprečju 2,1 ločitve na tisoč prebivalcev, je slika današnje družine v Evropi kaj klavarna.

Leta 2004 je bilo v EU rojenih 4,8 milijona otrok, kar je v povprečju 10,5 živorojenih otrok na tisoč prebivalcev. Najnižjo rodnost ima Nemčija, kjer se je na tisoč prebivalcev rodilo 8,6 otroka, medtem ko se je največ otrok rodilo na Irskem (15,2). Rodnost v Sloveniji je znašala 9,0 otroka na tisoč prebivalcev. Velja tudi omeniti, da se v Estoniji 57,8% otrok rodi v zunajzakonski skupnosti, medtem ko ta odstotek na Cipru znaša 3,3%. Povprečje v EU je 31,6%, v Sloveniji pa 43,5%, kar ponovno kaže na dejstvo, da je vse manj družin v klasičnem smislu na Slovenskem.

Leta 2004 je bilo v Evropski uniji 67% gospodinjstev brez otrok, ki bi še bili odvisni od staršev, kar pomeni, da gre po večini že za zakonske zveze starejših in upokojenih ljudi, medtem ko je imelo po enega takšnega otroka 16% gospodinjstev, po dva 13% gospodinjstev, medtem ko so imeli tri ali štiri odvisne otroke samo štirje odstotki gospodinjstev.

Pri nas je šel praznik mimo brez večjih praznovanj, debat in seveda težav, saj smo vendar del te jalove družbe, mar ne?

S statistiko je namreč vedno tako, da pokaže vse in nič obenem, ker v podatku o številnih družinah, recimo, ni zapisanega neizpodbitnega dejstva, da imajo večino številnih družin v EU prav najrevnejši člani EU, priseljenci. Klasične, na krščanskih temeljih postavljene družine torej skorajda več ni, kar je je, izginja, po domače in sila preprosto: Evropa je jalova. Niso pa jalovi priseljenci in med njimi v prvi vrsti muslimani. Če naši mladi mislijo, da morajo priti najprej do novega stanovanja in golfa, če že ne BMW-ja, potem smo pogrešili vse, zares vse! Otroci namreč ne stanejo, saj stanejo bistveno manj kot dragi avtomobili, otroci so bogastvo in ne ovira, otroci so vse!

Prav v tej luči moramo razumeti papeževe nagovore, ki so namenjeni družini, ko nenehno vztraja, da je prav družina osnovna celica vsake zdrave družbe.

Jurij Paljki

Pogovor

Gospa Marija
Sever iz Gorice,
sveža in
mladostna,
praznuje te dni
častljiv
življenjski jubilej

3

Pokrajinski svet

Dolgoletni
dolinski župan
Boris Pangerc
postal predsednik
tržaškega
pokrajinskega
sveta

10

KBcenter

pogled v prihodnost

Italijanska desnica v Trstu

Njeno gledanje na Slovence in Slovenijo

Minule volitve so, kot že tolikokrat prej, nudile priložnost za seznanitev s tem, kako bodisi osrednje institucionalne oblasti kot politični predstavniki tržaške nacionalistične desnice gledajo na Slovence in njihovo vlogo v tukajšnjem prostoru in obče sploh. V prejšnji številki NG smo sicer že poročali, da desnosredinska rimska vlada ni naknadno zvedelo, da je vlada nameravala seznam okrniti oziroma prikrojiti lastnim željam, a da je predsednik Ciampi dejal, da tako samovoljno okrnjenega seznama ne namerava podpisati, kajti vlada po zakonu ni pristojna kakorkoli spreminjati seznam, ki ga je legitimno sestavil paritetni odbor. Ker vladi ni uspelo v tej nameri, se je odločila vso zadevo nekako zamrzniti s prikritim namigovanjem, da bo sama sestavila seznam. Slovensko narodno skupnost je takšno ravnanje vlade močno prizadelo, pohvalno pa se je o njem izrazil znani tržaški poslanec Menia iz vrst Nacionalnega zavezništva. Isti poslanec se je nato ob volilnem porazu na tržaških pokrajinskih volitvah hudoval nad Slovenci iz okoliških občin, češ da so se

opredelili "ideološko", ker ni so glasovali za potrditev predsednika Scoccimarra. Po njegovem bi morali slovenski volivci nagraditi desno sredino, ki jim ne priznava narodnostnih pravic, saj je, recimo, črtala iz statuta Pokrajine vsa tista mesta, kjer so bili kakorkoli omenjeni Slovenci ali slovenska manjšina.

Klasičen primer, kako nekateri tukajšnji krogi in posamezniki gledajo na prisotnost Slovencev na našem ožjem območju, smo lahko zasledili v sicer skromnem glasilu Liste za Trst, ki je prvotno nastala sicer kot široko protestno gibanje po podpisu Osimskih sporazumov, a je nato zadobila povsem protislovenski značaj. Danes je v globoki krizi, ker so njeni glavni voditelji prešli k Berlusconijevi stranki Naprej Italija. Na zadnjih občinskih volitvah ji v Trstu ni uspelo izvoliti niti enega svojega predstavnika.

Njen sedanjí glavni idejni vodja 80-letni Gianfranco Gambassini, ki ne prikriva svoje desničarske usmerjenosti, se je v eni zadnjih števil glasila La voce libera (z dne 24. aprila) odločno opredelil proti sprostivni delovne sile, blaga, storitev in kapitala med Italijo in Slovenijo po vstopu slednje v Evropsko unijo. Prav zanimivo je, kako v povsem nacionalističnem ključu utemeljuje zapiranje Trsta pred sosedom.

V pojasnilo bralcem povzemamo nekaj najbolj značilnih odstavkov omenjenega pisanja. Tako pravi, da prvi vidik, ki ga moramo upoštevati, ko govorimo o Trstu, je prisotnost posebnosti uspešne in vztrajne sloven-

ske manjšine v naši pokrajini v svojih zahtevah po pravicah, tako da je italijanska večina že trideset let v defenzivi. Po drugi strani pa je treba upoštevati dejstvo, da je avtohtona slovenska manjšina lastnik in absolutni gospodar na kraški planoti in to tudi zaradi pristojnosti v zvezi z "juserskimi pravicami" in "srenjami". Navsezadnje etnična meja teče po kraškem robu, ki obkroža mestno jedro Trsta. Z dokončno odpravo meje se bo ta manjšina sedaj lahko spet združila z matičnim narodom, s katerim se je vedno čutila povezano, in to upravičeno. Res je, da ima Slovenija komaj dva milijona prebivalcev, a je mlada država z mladim prebivalstvom in kot takšna močno nacionalistična s podedovano slovensko težnjo po širjenju proti jugu. Na tej strani že itak komaj zaznavne meje, ki je na tem, da izgine, se nahaja tržaško mesto, ki ni več zmožno, kot nekoč, vsrkati in vključiti vase vsako multietnično imigracijo, temveč izkazuje demografski primanjkljaj (po neki študiji je do leta 2019 predviden padec aktivnega prebivalstva za 16,7%) in posledično tudi socialno, gospodarsko, politično in v določenem smislu tudi kulturno praznino. Na osnovi povedanega - "zaskrbljeno" zaključuje avtor svoje razmišljanje - vzpostaviti sproščeno povezavo Slovenije s tržaškim mestom pomeni podpirati težnjo k izenačevanju omenjene praznine po zakonu izravnavanja razlik med tako imenovanimi veznimi posodami.

Alojz Tul

Paritetni odbor Zaščitni zakon na razpotju

Z bližnjim nastopom nove italijanske vlade naj bi vendarle steklo izvajanje več kot pet let starega zaščitnega zakona za Slovence. To je želja naših ljudi in demokratično čutečih sodeželanov italijanske narodnosti. To je tudi upravičeno

glasno podprl levsosredinske sile in kaznoval dosedanje oblasti - ne le zaradi gospodarskih neuspehov, prilagajanja zakonodaje zasebnim koristim, demagogije in drugega, temveč tudi zaradi odnosa do slovenskega človeka.

pričakovanje slovenskih političnih in družbenih delavcev, saj je na aprilskih volitvah organizirani del slovenske narodne skupnosti skoraj so-

Da je preokret nujen, se je pokazalo na zasedanju paritetnega odbora 12. maja v Trstu. Zaradi bojkota večine italijanskih članov je bila seja ponovno nesklepčna, čeprav je imela na dnevnem redu zelo koščljivo vprašanje: vladno zavrnitev seznama zaščitnih občin.

Seznam je, kot je znano, bistvene pomena za uresničevanje vrste določil zaščitnega zakona. Paritetni odbor ga je odobril 26. septembra 2003. Neskončna zgodba, ki se še ni končala, obsega vladno zahtevo po dodatnih postopkih, ki jih zakon ne predvideva, njeno zavrnitev na seji paritetnega odbora 17. decembra 2004, ponovne vladne pripombe, spet pojasnila paritetnega odbora 25. novembra 2005, končno pa sklep o zavrnitvi seznama na seji ministrskega sveta 17. marca letos.

Zdaj je nujno, da Prodijska vlada preklic sklep Berlusconijske vlade in pošlje novemu predsedniku republike Napolitano v podpis odlok, ki potrjuje seznam. Lotiti pa se mora tudi prenove paritetnega odbora, da bo lahko nemoteno deloval. To zahteva dva razloga. Po eni strani neupravičeni bojkot (vključno z enim protestnim izstopom), ki terja zamenjavo stalno odsotnih članov. Po drugi strani pa spreminjena politična slika, saj je posamezne člane paritetnega odbora določila ali izvolila stara politična večina tako na deželi kot v Rimu.

J

Giorgio Napolitano je prisegel

Novi predsednik nas pozna!

Italija ima torej novega državnega poglavarja. Senatorji, poslanci in predstavniki posameznih dežel so na četrtem glasovanju z absolutno večino glasov izvolili enajstega predsednika Republike Italije. S 543 glasovi je 80-letni Giorgio Napolitano v četrtek, 11. t.m., postal državni poglavar. Dosedanjemu predsedniku Ciampiju bi namreč 18. t.m. potekel sedemletni mandat, a se mu je dejansko odpovedal tri dni prej in je hkrati odklonil prošnje, naj bi sprejel ponovno imenovanje, za kar so ga bili nasprotniki tako zmagovalci kot poraženci na zadnjih državnoborskih volitvah. V ponedeljek, 15. t.m., je Giorgio Napolitano prisegel pred svojimi "velikimi volivci", zbranimi v palači Montecitorio v Rimu, prebral svoj prvi nagovor na vse državljane, se nato naselil na Kvirinalu, od katerega se je hkrati poslovil dosedanjí predsednik Carlo Azeglio Ciampi.

Doma in še bolj v tujini je izvolitev novega italijanskega državnega poglavarja vzbudila pozornost, ker je dosedanjí dosmrtni senator Giorgio Napolitano od mladih nog bil član KPI in v tej stranki zavzemal vidnejša mesta vse do padca Berlinskega zidu. Res je sicer, da je v partiji, zlasti po sovjetski vojaški zasedbi Češkoslovaške leta 1968, bil nekakšen oporečnik, a ni nikdar naredil usodnega koraka in partiji kratkoma dal slovo, kot je naredil marsikateri vidnejši italijanski partijec. Napolitano je bil tako kar 38 let član poslanske zbornice in zadnjih sedem mesecev dosmrtni senator (imenoval ga je predsednik republike Ciampi). Velja za "možja institucij", kar pomeni, da odlično pozna parlamentarni ustroj in njegova pravila. Še najvažnejše pa je, da je globoko prepričan, da je treba strogo spoštovati tako njihovo črko kot njihovo vsebino. To je dokazal ne le kot dolgoletni poslanec, temveč predvsem kot predsednik poslanske zbornice in kot notranji minister v

vladi predsednika Prodijske. Njegova preteklost je po splošnem mnenju trdno jamstvo, da bo njegovo predsednikovanje potekalo v skladu s črko in duhom republiške ustave ter da bo s svojim delom stvarno prispeval k odpravljanju hudih napetosti, ki so nastale tudi in predvsem kot posledica nizkih udarcev med zadnjo volilno kampanjo. V tej zvezi velja tudi omeniti, da je Giorgio Napolitano po izvolitvi takoj prejel čestitke sv. očeta Benedikta XVI. Sv. oče sporoča, "kako prosi za stalno božjo pomoč, da bi lahko modro in učinkovito pospeševal javno blaginjo v skladu z resničnimi človeškimi in krščanskimi vrednotami, ki so obdobja vrednot bogastvo italijanskega ljudstva". "Vaše sklicevanje na človeške in krščanske vrednote italijanskega

ljudstva bo zame razlog, da se bom še pogumneje lotil naloge, ki mi je bila zaupana", je sv. očetu takoj odgovoril novoizvoljeni predsednik Napolitano. Novi državni poglavar gotovo dobro pozna tudi našo slovensko manjšino. Ne gre med drugim pozabiti, da je pripadal po-

litični stranki, na katere listah so bili po drugi svetovni vojni izvoljeni vsi dosedanjí parlamentarci iz vrst naše slovenske manjšine v Italiji. Ti so bili: Marina Bernetič, Albin Škerk, Jelka Grbec, Stojan Spetič; Darko Bratina, Mitja Volčič in Miloš Budin. Z našo manjšinsko problematiko se je Napolitano srečal tudi kot notranji minister in je tedaj v Trstu tudi sprejel odposlanstvo naše manjšine, ki se je tedaj zavzemalo za izglasovanje zaščitnega zakona, kot je bil predviden že v osimskem sporazumu iz leta 1975 in ga je italijanski parlament odobril šele konec leta 2001. Ta zakon pa se še sedaj ne izvaja in je dejansko še vedno mrtva črka! Nudi se torej lepa priložnost, da se "mož institucij" zares izkaže!

Drago Legiša

S 1. strani

Združena Evropa ...

Evropo čaka čas miru, čas medsebojne sprave, čas dela zato, da ne bodo generacije, ki bodo prišle za nami, nikdar več doživele tega, kar so morale videti, doživeti generacije dvajsetega stoletja. Danes je čas miru, danes je čas

izzivov - danes je čas nove Evrope za nas vse. Posebej pa je čas izzivov za mlade, ki gledajo z optimizmom in veliko vero v nove čase, čase demokratične, dialogu odprte in pravične ter svobodne Evrope.

Povejmo na glas

Dobili smo izredno priložnost

Če izražamo prepričanje, da smo dobili izredno priložnost, potem imamo v mislih nedavne politične volitve in njihov rezultat. Berlusconi je naletel na ustavljen, sile leve sredine imajo v rokah praktično vse najpomembnejše vzvode, s katerimi bo mogoče uveljavljati tiste pobude, ki niso imele zadnjih pet let tako rekoč nikakršne moči. Na pohodu je bil neoliberalizem najtrše vrste, ki je deloval predvsem na dva škodljiva načina: kolikor je bilo le mogoče, je zmanjševal ugled vseh treh vej oblasti, še posebej sodstva, v zadnjem času pa je želel razklati Italijo v dva nepomirljiva dela - z obujanjem ideologij oziroma z zatrtjevanjem, da je v državi na delu komunizem najslabše vrste. Voditeljem leve sredine se gotovo ni bilo lahko obvladovati, da niso zdrsnili na nizko raven navedenih obtožb s protiodgovorom, da je v državi nemara na delu fašizem najslabše vrste. Najbolj sovražna do ideologije je namreč nasprotna ideologija, kar pa je vse skupaj nesmiselno in škodljivo, saj je minilo šestdeset let od konca druge svetovne vojne in dobrih petnajst let od padca Berlinskega zidu. Dobili smo izredno priložnost in to vsi, od Rima do Trsta in Gorice, in ta priložnost je v prvi vrsti v tem, da se slednjič otresemo preteklosti, ki se noče in noče posloviti od nas. Med komentari ob izvolitvi Giorgia Napolitana za predsednika republike je bil najspodbudnejši ta, da se za Italijo prične novo obdobje, v duhu senc preteklosti pa tisti, da se je v državi končno zaključilo obdobje hladne vojne. V re-

snici je res, da so dane možnosti za pričetek novega obdobja - o tem je prepričano tudi tukajšnje razmišljanje - ne zato, ker se bomo oddaljevali od tragičnih dogodkov preteklosti, ampak ker bomo lahko uveljavljali nova, drugačna in bolj humana načela. In v tem je naša izredna priložnost, da sedaj lahko drugačna, smiselnejša in bolj humana načela zares uveljavimo. Slednja so v mirnem in strpnem dogovarjanju in sporazumevanju, v upoštevanju pravic za vse, v ustvarjanju ugodnih socialnih pogojev za vsakogar, v iskanju srečnega sobivanja z najrazličnejšimi narodnostmi in skupnostmi, ki danes v Italiji živijo. Smiselnejša, bolj humana in za vse koristna so seveda tudi tista načela, ki dajejo odgovarjajoče pravice vsem manjšinskim skupnostim, dalje načela, ki si iskreno prizadevajo za ustvarjanje nove Evrope, se pravi za obmejno in čezmejno sodelovanje z vsemi bližnjimi območji in državami. Smiselnejša, bolj humana in za vse koristna so ne nazadnje načela, ki se zavzemajo za miroljubno soustvarjanje sedanje vse preveč nemirne svetovne skupnosti narodov in držav ter za odpravo vse večjih in vse bolj nevarnih razlik med razvitimi in nerazvitimi, med bogatimi in revnimi.

Res, dobili smo izredno priložnost in prav je, da jo na najboljši možni način tudi izkoristimo. V nasprotnem primeru bodo spet dobile krila sile, katerih ideali so od naših povsem drugačni, če že ne docela nasprotni.

Janez Povše

Na dnu ...

KDO BO KONEC KONCEV
IMEL GLAVNO BESEDO
PO VSEH TEH VOLITVAH?

Mnenje

Naš Tito ali
naši ljudje?

Goričani smo bili prejšnji teden priče pisanemu izgredu, ki se je zgodil na po-bočju Sabotina. Skupina nostalgikov je namreč poskrbela za posebne vrste kres. Gorele so črke napisa NAŠ TITO. Folklor, bi kdo rekel, in verjetno to dejanje samo na sebi ne zasluži drugačnega komentarja. Kar pa daje misliti, so izjave, ki jih je organizator te pisane manifestacije posredoval slovenski nacionalni televiziji. Bistvo sporočila je bilo približno naslednje: "Kres na Sabotinu opominja Slovence, da nam je zmago leta 1945 podaril pokojni maršal." Ni moji namen začeti tu razpravo o Titovi zgodovinski figuri. To prepuščam izvedencem. Kar pa v meni vzbuja skepso, je miselno zaledje takih izjav. Organizator s svojimi izjavami pripisuje namreč zmago neki kulturni osebnosti, simbolu, neke vrste bogu, ki naj bi leta 1945 podelil svobodo vsem nam.

Nedvomno so stvari bolj zapletene. Kljub temu pa najdeš danes še marsikoga, ki vztraja s takimi simplističnimi stališči, in to dobrih šestdeset let po koncu druge svetovne vojne. Pripisati namreč odgovornost za zmago kulturni figuri odraža željo, da se z resničnostjo nočeš soočati, predvsem pa pomeni zavestno omalovaževati in zapostavljati vse tiste osebe, borbe za svobodo, ki so se zanj tu na Primorskem aktivno borili vse od vzpona fašizma in ki so med vojno umirali v gozdovih.

A to ni vse. Izhajajoč iz takšnega miselnega zaledja, organizator pride na dan z izjavami, ki enačijo lik Slovenca s hlapcem. Slovenci si namreč svobode nismo znali izboriti sami, zahvaliti se morajo maršalu, ki jim jo je podaril, in zaradi tega je prav, da Sabotin "krasi" napis NAŠ TITO. Sporočilo izjav oživlja torej nek stereotip Slovenca hlapca, pozablja pa, da si je ljudstvo izborilo svobodo s krvjo v gozdovih.

Ne vem, ali se tista peščica nostalgikov v svoji slepi zaverovanosti zaveda pomena in protislovja izjav, ki jih daje, a dobro bi bilo, da bi kdo končno razmisлил, če ne bi bilo bolje napisati NAŠ TI TO na Sabotinu spremeniti v napis NAŠI LJUDJE. Konec koncev se bo tudi najbolj ortodoksen marksist verjetno strinjal s trditvijo, da si narod svobodo izbori sam.

Peter Černic

POGOVOR Marija Sever

Sto pomladi gospe Marije Sever

Veliko se spreha, redno obiskuje duhovni sv. Ivana v Gorici, rada ima prijateljsko družbo in cvetje, bere ruske romane in piše - tudi brez naočnikov - res lepe poezije, polne vedrih utrinkov. To je gospa Marija Sever, ki - težko verjeti! - bo 18. maja letos praznovala svoj stoti rojstni dan! Zelo vljudno nas je prejšnji teden sprejela na svojem domu in iz polnega zaboja spominov obudila nekaj utrinkov iz svojega dolgega življenja. Gospe se zahvaljujemo za prijaznost in ji želimo še veliko zdravja, optimizma in poguma!

Kakšne spomine imate iz otroštva?

Hranim zelo lepe in hkrati zelo grde spomine. V družini nas je bilo deset otrok: pet fantov in pet deklet. Za mano so bili še trije. Od vseh tistih sva živi še dve sestri: ena je v Ajdovščini, jaz pa sem tu. Imam eno hčer in dva vnuka, drugače pa tu živim sama.

Vaš brat je bil znani Anton Sever, glasbeni pedagog in pevovodja, ki je kot mlad orgljal na Placuti, nato bil mobiliziran in zaprt; študiral je na Dunaju, v Pragi in Zagrebu itd.

Da, bil je najstarejši, profesor klavirja. Oče je dal namreč študirati samo prva dva otroka. V Rihemberku so študirali le otroci iz bogatih družin, ne kot zdaj, ko študirajo skoraj vsi. Dostikrat smo bili lačni. Toni je deset let poučeval klavir tudi v Gorici, nato je šel v Koper, kjer je umrl.

Rodili ste se v Rihemberku?

Da, tam smo bili kmetje. Moj oče sicer ni bil kmet; naša družina je bila med boljšimi. Družil se je z rihemberško inteligenco, tisto pač, ki je bila; v njej so bili župnik, cerkveni ključar, župan, tudi pošta. Morali smo delati. Imeli smo kmetijo, od katere smo živeli. Poročilo sem se, ko sem bila stara trideset let, in sicer leta 1939; tedaj sem prišla v Gorico.

Prvo vojno ste doživeli v rojstni vasi?

Da, naša hiša je imela "gajnk". Spominjam se, kako smo od tam gledali, če nad Goriško še lebdi cepelin. Enkrat, se spominim, smo slišali strašno bombariranje in smo gledali, kako je v daljavi gorela Sveta Gora. Takrat je bilo res hudo. Rekli smo: "Zdaj se je začelo!" Nekaj dni kasneje je granata zadela prav našo vas in ubila nekega moža. V naši jedilnici je bila tedaj sodnija. Po Krasu so potekali hudi spopadi in bili so tudi možje, ki se niso hoteli bojevati; zaprli so jih in jim v naši hiši sodili. Spominjam se, kako so enega tudi obesili na hruški, ki je stala na dvorišču; noge je imel na tleh, roke pa gor zvezane. Veliko je bilo muh. Mama nam je rekla, naj jih z vejevjem odženemo. Ko smo se tega lotili, je prišel madžarski vojak in nas zalovil proč.

Take spomine imam... Pri nas je bilo vedno veliko vojakov, v vseh sobah. Moja mama je bila v skrbeh, ker je imela velike hčere; tedaj se je dogajalo veliko stvari.

Ko je priletela bomba, je oficir vse nas odgnal iz hiše; pobral je mojo malo sestro, prijel mamo za roko in jih takoj peljal ven. Šli smo do cerkve, kjer smo

prenočili. Naslednjega dne so nam rekli, da moramo naprej, ker doma ni bilo več varno. V vasi so ostali samo tisti, ki so živeli na gričih. Morali smo v barake. Kdor je imel 200 kron, je lahko šel proč sam.

Naša mama ni imela denarja; zato je šla k prijateljici in jo prosila, naj ji za pol ure posodi denar. Ta je posodila, sestra je šla na komando in dali so nam dovoljenje, da gremo. Denar smo seveda takoj vrnili. Dali so nam vagon za živino; s sabo smo peljali koruzo, precej blaga in celo kravo. Šest dni smo z vlakom potovali do Maribora; po poti so nam ljudje dajali hrano. Ustavili smo se na Štajerskem, v mali vasi Šmiklavž, kjer so nam dali slatno bajto: po tleh je bilo blato. Bajta je bila za preužitkarje: ko so se nekoč mladi poročili, so stari - preužitkarji - hodili živet v take hišice. Če je mama videla bajto, je rekla: "Tu pa že ne bomo!" Vprašala je, ali je kje v bližini kakšna zidana hiša. Našla je prostor, sicer majhen, v hiši zakoncev brez otrok. Otroci smo spali na podstrešju; spominjam se, kako je sneg prihajal skoraj do postelj... Dve sestri in brat so delali: ena je nosila pošto, druga je delala na nji; kjer je oče šel v vojsko in pustil doma ženo s tremi otroki. Spominjam se, kako smo v Šmiklavžu jedli polento, žgance in jabolka. Visti vasi smo obiskovali šolo; nekega dne so nas nekateri otroci s kamni preganjali in za nami kričali: "Begunci! Talijani! Begunci!" Dekle mojih let se je zavzelo za nas in nam pomagalo; vedno je skrbela za nas.

V šoli se nisimo veliko naučili, saj so jo kmalu zaprli in name-nili ranjenecem. Kar pa smo se naučili, še vedno imam v glavi: imeli smo zelo strogo učiteljico, ki nas je tudi tepla, da smo bili črni. Učitelj Namestnik nas je učil cirilico: to pa sem popolnoma pozabila. Tam smo ostali osemnajst mesecev.

Je bil z vami tudi oče?

Ne, on je bil v zaledjih. Prišel nas je obiskat iz Leobna. Mami je prinesel vrečko iz volne za noge, ker je imela krčne žile. Z rdečim je nanjo napisal "V spomin". Po osemnajstih mesecih sta mama in starejši brat šla domov. Hišo, v kateri so bili konji, so malo popravili, uredili štedilnik, tako da smo se lahko vrnili. To se je zgodilo na oljčnico leta 1918; videla sem ljudi z oljkami v rokah. Dali so nam obleke in čevlje iz lepence. Skrbeli so za nas, nas podpirali, enkrat na teden so nam dajali po hleb kruha za vsakogar. Najedli smo se ga. Na štajerski ajdov kruh nimam le-

pih spominov: bil je strašno trd...

S prijateljico, ki sem jo prej omenila, sem ostala povezana vse do njene smrti. Pisali sva si in si pošiljali fotografije. Imeli

svoje družine. Ko sem izvedela, da so mojo vas požgali in vse ljudi razgnali, me je prišla groza. Nemci in fašisti so bolne vaščane postrelili, domove požgali, minirali in razstrelili.

Neki kamionist je kar nekaj vaščanov prepeljal do Nabrežine, nato so šli v Trst. Med njimi so bili - sem izvedela kasneje - tudi moji sorodniki. Pozneje so se vrnili v Rihemberk; na gradu so bili Nemci in fašisti, v vasi pa tudi hudobni ljudje, Slovenci. Ti so ovadili mojo sestro in rekli, da nosi hrano partizanom, ki so se tedaj začeli zbirati po gozdovih. Nemci in fašisti so hoteli sežgati hišo in kmalu bi fašistični oficir ustrelil mojega brata, če ne bi pose-

gla moja sestra, bolniška sestra, ki je bila istemu oficirju, ko je bil ranjen, rešila roko. Brat je tako prišel v Gorico in tu bil za kletarja pri Orzanu. Ko je bilo vojne konec, so šli domov; tam so bile same razvaline, pokonci so ostali samo svinjaki. Tja sem šla tudi jaz s hčerjo. Peljal naju je zdravnik Vrtovec, oče dveh zobozdravnikov. Spali sva v svinjaku, podgane so skakale čez naju...

Kako pa ste doživljali mejo?

Pred tunelom je bila mreža, stati smo morali daleč stran. Na drugo stran je prišla mama; ko sem jo zagledala, sem jo pozdravila, ona pa je jokala. "Tako rada bi vam vrgla malo kave," sem ji zakričala. Ni bilo mogoče. Kasneje sem izvedela, da je mama zbolela. Čeprav je bilo prepovedano, sem se kar po železnici in po stezah odpravila v Rihemberk. Nesla sem ji kavo in čokolado. Vesela je bila. V svojo vas sem se nato še enkrat vrnila, ko je bila mama res slaba. Rekla mi je: "Dajmo kaj zapeti!" Ko smo bili majhni, smo namreč vedno skupaj peli. Ko mi je v postelji tako rekla, sem začela jokati in tekla proč od nje; bilo mi je grozno. Trpela je. Nekega jutra mi je brat prišel povedat, da je umrla. Mož mi je prek prijatelja na kvesturi poskrbel dovoljenje, da sem lahko šla s hčerjo na pogreb. Še zdaj se spominjam, kako močno je deževalo in so mamo položili v grob, poln vode. Veliko sem jokala. Niti se ne spominim, kako sem se vrnila domov. Spomini so bili lepi, ko smo bili otroci majhni; potem pa je bilo več grdih.

Kje pa so živeli vaši drugi bratje in sestre?

Živeli so v Rihemberku, Ljubljani, Franciji, Ameriki, raztreseni malo povsod. Oče, ki je umrl leta 1938, ni nikomur dovolil, da bi šel proč. Pravil je: "Za vse bo tu dovolj prostora, ne boste lačni. Nočem, da moji otroci gredo po svetu."

Brat Toni je umrl v Kopru; bil je velika dobričina, vsi so ga imeli radi. Vsem bi pomagal, če bi mogel. Vse do smrti smo ga pogosto obiskovali.

Kaj pa delate lepega danes?

Veliko hodim. Rada zahajam, če ni pretoplo, do Pevskega parka, kjer je jez na Soči. Tam blizu je Viatorijev park, poln najrazličnejšega cvetja in zelenja. Kako je tam lepo! Imam tudi nekaj prijateljic, takih, ki so vedno doma. Rada jih obiskujem, ker potrebujejo družbo.

Še vedno pišete pesmi?

Pisati sem jih začela, ko sem bila stara 14 let. Čutila sem se namreč manjvredno, nisem se družila z drugimi dekleti. Še vedno jih pišem, seveda.

(Gospa Marija mi pokaže zvezek s spomini in pesmi, ki jih nekaj preberem in kar občudujem). Imate lepo pisavo!

Nekdaj smo morali pisati lepo, ker so nam v sprčevalu ocenjevali tudi pisavo.

Tudi kaj berete?

Da, zelo rada berem. Že veliko let imam naočnike, vedno enake. Lani me je hčerka pospremila k okulistu. Dobro me je pregledal, na koncu pa povedal moji hčeri: "Veste kaj? Vaša mama vidi bolje zdaj kot pred leti!" Velikokrat, če je svetlo, berem kar brez naočnikov. Berem vsakovrstne knjige. Rada imam predvsem rusko književnost, Dostojevskega in Tolstojga, pa tudi norveške avtorje; ameriških nimam rada. Kolikokrat sem že prebrala Doktorja Živaga!

Berete tudi poezije?

Poezijo ne berem pogosto. (Gospa Marija stopi do knjižne police in mi pokaže zbirko poezij Lada Piščanca, po kateri rada sega...)

Poznate? Ubili so ga pri Cerknem. K njemu sem se šla spovedat, preden sem se poročila. To so bili moji prijatelji: poznala sem tudi njegove starše in sestro. Z njimi smo se veliko družili.

(Gospa Marija mi tudi pokaže nekaj lepih starih fotografij, na katerih so njeni bratje, sestre in drugi sorodniki. Smeje mi reče, naj na sliki iz leta 1921 sam uganem, kdo je ona. Lepa dekleta iz starih časov! Pokaže mi sestrično in pove...)

Ubili so jo četniki, potem ko so jo divje pretepli. Sama si je morala skopati grob, potem so jo ustrelili...

Se še vračate v Rihemberk?

Oh, ja! Tam bom imela veliko slavlje. Naredimo ga vsako leto.

Ste zadovoljni, da živite v Gorici?

V Rihemberku bi ne živila več. Navajena sem na mestno življenje. Kdaj pa kdaj rada zahajam v rojstno vas, toda srečna sem, ko po poti nazaj že od daleč zagledam goriški grad.

Redno hodite k maši k sv. Ivanu?

Da, odkar je tam duhovnjak. Prej sem hodila na Placuto, kjer je maševal msgr. Žbogar. Z njim smo bili kot družina, on nam je bil oče; zadnje čase nas je bilo sicer malo.

Praznik vam bodo priredili tudi pri sv. Ivanu v Gorici... Da, p. Mirko mi je to predlagal. Skupaj bomo nazdravili v nedeljo, 21. maja.

Gospa Marija, iz srca vse najboljše!

Danijel Devetak

Foto DPD

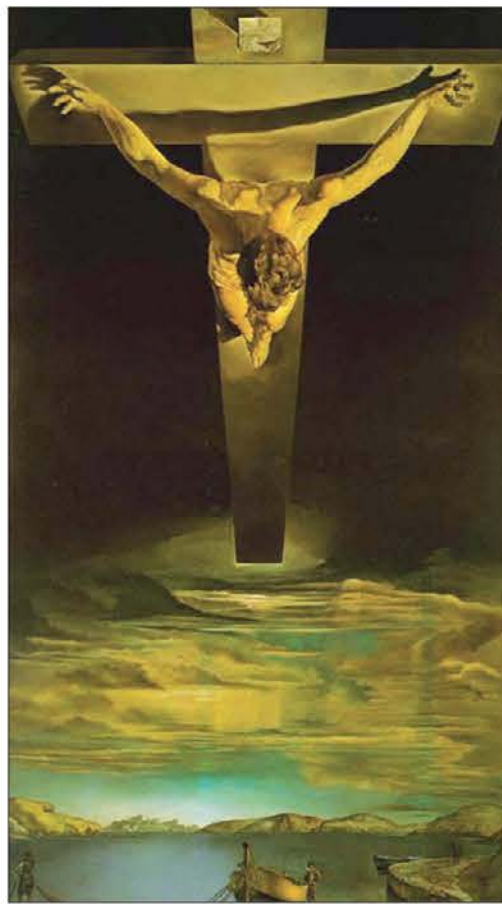
Komentar

Vstali Kristus več ne umrje

Spraševal sem se, kaj dela Kristus, ko se v teh pove-likonočnih dneh sprehaja po slovenski deželi. Kako gleda na slovenske pove-likonočne kristjane in preizkuša njihovo vernost. Verjetno doživlja podobne reakcije oziroma odmeve ali, kot se učeno reče, podoben feed back, kakor jih je v svojem času, ko je hodil po svoji rodni zemlji. Eni se veselijo slovesnih procesij in uživajo v velikonočnih trombah in petju aleluje ter podživljajo slavo množice, ki je korakala za Odrešenikom in pred njim na oslu in mu slovesno vzdikala hozana. Verjamem, da se Kristus tudi danes sprašuje, koliko izmed teh, ki nosijo njegovo ime, ga bo že jutri izdalo, zatajilo, mu le pod prisilo kot Simon izmagalo nositi križ, ne bodo pa imeli poguma, da bi mu ob trpljenju z Veronikinim prtom obrisali potni in izmučeni obraz. Prav tako nas Kristus sprašuje, ali ga prepoznavamo v malih, neznatnih, trpečih, lačnih in ubogih ljudeh na tem svetu. Ne vem, če je Kristus srečen s skrbniki pravil in postav, ki odražajo natančno izpolnjevanje teh ali onih pravil. Tako varuhi cerkvenega bogoslužja

budno pazijo, da se pri mašah pravilno vstaja in sedi, četudi so klopi ponekod popolnoma neprimerne za daljše stanje, ker so bile narejene pač za sedenje. Isti vneto pazijo, da se pri bogoslužju molijo ali pojejo točno določeni psalmi in mašni deli. Bog ne daj, da bi jih kdo zamenjal s slovenskimi mašnimi izročili, ki so prednikom dajale duška njihovem religioznemu čutu, ko je duhovnik se vse bogoslužje opravljal latinsko. Zdaj je komaj še komu mar za to slovensko bogoslužno izročilo, za bogato slovensko glasbeno dediščino, ki jo tako občudujejo drugi narodi. Slovenci smo bogoslužni pesmi dali značilno občutje liturgičnega časa. Zato je o Božiču vse prisrčno in družinsko. O postnem času trpljenjsko in sočutno spremljamo Jezusa na poti v smrt in tu so naši predniki iskali moči za svoje preizkušnje. O Veliki noči mogočno in radostno donijo trombe in se glasi velikonočna aleluja zmage nad smrtjo... Zdaj pa vedno isti ritem, da je le zadoščeno vsem pravilom. Vse to me spominja na farizeje Jezusovega časa, ki jim je Učenič stalno bral levite, a nikakor niso bili pripravljeni in sposobni vstati iz svojih po-

beljenih grobov. Zadnje čase razpravljamo o novosti v slovenski Cerkvi in spet lahko primerjamo z Jezusovim ravnanjem. Govorimo o organizacijskih spremembah, ki so se zgodile in morda kdo pričakuje, da bodo že te omogočile porast vere. Osebnost in po medijih se razpravlja, ali so meje pravilne ali bi bilo treba to ali ono spremeniti. Računa se, tehta in šteje, obenem je govor o časteh in priznanju slovenskemu narodu ali temu ali onemu delu Slovenije ali tudi posameznim osebnostim iz Cerkve na Slovenskem. In spet se lahko spomnimo na Jezusa, ki je grajal svoje učence, kdo je večji, ali na onadva učenca, ki sta jo mahnila v Emavs ter Vstalemu razlagala, kaj vse so pričakovali od Jezusa, nazadnje se je z njegovo smrtjo vse razblinilo v nič. Če torej pogledamo bolj pod drobnogledom naše kristjane tako v javnem kot zasebnem življenju, bomo tudi pri njih zaznali probleme, lastne vsem Slovincem kot narodu, in sicer nagnjenost k sprtosti, zatjevanja, izdajstva in podobno. Tudi apostolom je Jezus očital marsikaj tega, vendar so po Veliki noči ob srečanju s Kristusom spremenili svoje

drže. Plašni Peter je postal vnet oznanjevalec Kristusovega nauka in ga tudi ječe in nazadnje smrt niso ustavile v njegovem prizadevanju, da bi oznanjal Vstalega Kristusa. Za prve kristjane po vstajenju je rečeno, da jim je bilo vse skupno. Vse kaže, da smo se katoličani na Slovenskem doslej le preveč ukvarjali z materialnimi in organizacijskimi

zadevami ter zato zamudili nekatere priložnosti, da bi svojo vernost bolj dejavno uveljavljali v osebnem in družbenem življenju. Takšna zamujena priložnost je npr. tudi uvedba vere v šolo. Sedaj prihaja čas duhovnih izživov. Bi nam vstali Kristus očital počasnost za verovanje tega, kar so povedali preroki? Na to vprašanje si mora najprej odgovoriti vsak sam. Potreben pa bo tudi skupen odgovor Cerkve na Slovenskem. Treba se bo spoprijeti s križi sodobne družbe, ki vedno bolj tarejo tudi nas kristjane. Zavedati se bomo morali, da je bilo treba velikega petka, da je prišla Velika noč. Slovenci smo v preteklosti doživljali marsikatero križ, z revolucijo pravo Kalvarijo in s komunizmom egiptovsko sužnost, a nam očitno vse to ne pomaga, da bi postrgali stari kvas in postali opresni. Še

vedno visimo na sponah preteklosti in si težko priznamo, da tudi mi podlegamo pogosto zunanemu blišču in težko pridemo od lupine k jedru, kot bi dejal De Mello. Nekaj pove tudi to, da se kristjani, predvsem seveda evangeličani in katoličani ne moremo združiti v prizadevanju, da bi skupaj zahtevali od države, da bi bil veliki petek državni praznik in tako praznik sprave in novega življenja kristjanov in Slovencev. Več pobud v to smer niti na sinodi niti kasneje v javnosti ni naletelo na ugoden odmev. Očitno nam torej veliki petek in Kristusova smrt in trpljenje predstavljajo tabu, s katerim v družbenem življenju še ne vemo kaj početi. Na drugi strani smo pod vrhom na svetovni lestvici samomorov. Okrog naše krščanske solidarnosti bi glede na družbeno stanje najbrž veljalo še marsikaj reči. Žal se tudi kristjani premalo zavedamo Krekovih besed, da je krščansko življenje trpljenje in potrpljenje. Ljudska modrost pa nas poučuje, da je trpljenje božja mašta, a gorje mu, kdor se z njo maše. Kako je torej s Kristusovim prepričevanjem slovenskih kristjanov ob velikonočnem jutru, danes in sedaj? Od naše pričevalne moči ni odvisna le usoda krščanstva med našim narodom, pač pa v veliki meri tudi prihodnost našega naroda.

Janez Juhant

Nova smer po 2. vatikanskem koncilu

Izjava o svobodi v Cerkvi

Ena izmed najbolj tipičnih izjav drugega vatikanskega koncila je gotovo izjava o svobodi. Obširni članek, ki ga je v lanskem decembru prinesel Frankfurter Allgemeine Zeitung in ga je napisal nemški pravnik in znani politični filozof Ernest Wolfgang Bockenforde, je bil v zadnjem času deležen veliko reakcij-pohval, pa tudi kar nekaj kritik. Med drugim pravi: "Cerkve je v drugem vatikanskem koncilu trdno zakoličila svojo novo cerkveno politiko. Po koncilu pa je Cerkve izdala vrsto drugih izjav in tudi dokumentov ter okrožnic in tako svobodo v Cerkvi postavila pod vprašaj." Svetovni politični, gospodarski in socialni sistemi so usmerjeni predvsem k obvladovanju posameznikov. Če se obvlada posameznik, je obvladana tudi družba... To poznajo vsi sistemi in tega se bolj ali manj tudi držijo ne glede na to, kje so. Z izjavo o svobodi je koncil zarisal novo smer v delovanju njene ustanove.

Kljub temu pa Cerkve skuša ohraniti nadzor, značilen za druge

sodobne moderne sisteme, ki želijo vladati nad posamezniki ali skupinami in z ustreznimi sistemi, včasih celo s prisilo, zagotavljati svoje delovanje. S koncilom je nastal poskus, kako bi se ta logika med vladanem in vladajočim spremenila in v Cerkvi tudi uzakonila svoboda posa-

meznika z razpravo, kako naj bi se v družbi in tudi v Cerkvi pospešil razvoj svobode.

V času koncila je bilo to vprašanje najbolj kritično in tako imenovanemu komunističnem si-

stemu ali komunističnih državah. Marsikje sta bila tedaj povezana oba sistema, cerkveni in državni, kjer je bila Cerkve nekakšna opozicijska komunističnemu sistemu. Po načelu poslušnosti in dogovoru se je ustvaril mehanizem, da je država tako lahko obvladala družbo.

Partija je tako rekoč prisilila Cerkve, da se je podredila njenemu mehanizmu in tako podprla nesvobodo, kar je v marsikateri postkomunistični državi vidno še danes. Temu problemu se še danes v nekaterih ted državah v krajevni Cerkvi posveča premalo pozornosti. Vzrok je predvsem v tem, ker je tam krajevna Cerkve preobremenjena s skrbjo za preživetje, obremenjujejo pa jo tudi premočne vezi s polpreteklim režimom, ki jih ne more razčistiti, ali čas za to še ni dozor. Vse skupaj je lahko za Cerkve v teh državah neprijetno. Takšne polpretekle povezave danes otežujejo odprtost Cerkve za potrebe človeka, družbe in uveljavitev demokratičnih načel, ki imajo lahko tudi neprijetne posledice za preživetje krajevne Cerkve kot ustanove v takšnih družbah. Vse to kaže, kako zapleten je odnos med svobodo Cerkve in svobodo družbe. Temu problemu se posveča premalo pozornosti. Kardinal Kasper je kot prefekt kongregacije za ekumenizem celo rekel: "Začeli smo plezati v steno, ki jo bo zelo težko osvojiti!"

Ambrož Kodolja

Kratke

Romanje treh svetišč

Čezmejno društvo M.O.S.T. organizira 27. in 28. maja že tretje peš romanje po povezovalni poti treh svetišč, ki so v preteklosti povezovala Slovence, Italijane in Furlane. S Stare gore v Italiji bomo prvi dan peš poromali do Marijinega Celja (Lig nad Kanalom). Po večernicah bomo nadaljevali z druženjem in pesmijo. Naslednje jutro bomo pot nadaljevali proti Sv. Gori, kjer se bomo udeležili maše. Pot ni naporna in je primerna tudi za mlade družine. Prijavnina: odrasli 11 evrov, otroci 8 (topla večerja in zajtrk; avtobusni prevoz iz Solkana do Stare gore; prenočilo bomo v župnišču, zato prinesite spalne vreče). Za prevoz iz Solkana do Stare gore bo poskrbljeno. Prijavite se lahko do 25. maja; za Slovenijo na tel. št. 041 386978, Ljubo Bekš, po 18. uri, za Italijo na tel. 340 3711996 (Kazimir) ali 349 4332975 (Matjaž). Vabljeni!

Peš romanje Oglej - Sveti Kancijan

Društvo M.O.S.T. vabi na peš romanje v Oglej in Sv. Kancijan. Dne 30. maja ob 16. uri odhod z avtobusom izpred cerkve sv. Kancijana (San Canzian d'Isonzo). V Ogleju ogled bazilike in izkopanin, nato romanje v Sv. Kancijan, vasico, kjer so usmrtili sv. Kancijana. Ob 21. uri branje Pasijona pričevalcev (Martyrum). Prijavite se lahko do 25. maja; za Slovenijo na tel. št. 041 386978, Ljubo Bekš, po 18. uri, za Italijo na tel. 340 3711996 (Kazimir) ali 349 4332975 (Matjaž). Vabljeni!

6. VELIKONOČNA NEDELJA

Apd 10, 25-26. 34-35. 44-48; Ps 97; 1 Jn, 4, 7-10; Jn 15, 9-17

Apostolska dela, ki jih je spisal evangelist, zdravnik Luka, nam v današnjem prvem berilu poročajo o začetkih širjenja evangelija Jezusa Kristusa. Poudarjajo, da je evangelij rešenje za vse ljudi, tudi za poganje. Saj je Duh tisti, ki vodi vse delovanje prve Cerkve in tudi sedanje - do konca. V začetku mora namreč Cerkve premagovati predsodke in razne težave, zato ker išče svojo podobo, kajti vse je novo, pričakovano, nenavadno. Celotni apostoli, tudi prvi izmed njih, Peter, se niso še znašli. Zato razumemo, zakaj Bog posega v vse dogajanje. Posluša se sanj, videnj, rešuje iz zaklenjenosti in zastražene ječe. Božji poseg je v vsem izreden. Rešuje po vidnem angelu Petra iz ječe. To poročilo se bere kakor pravljičnica, a je resnično (apd 12).

Najprej beremo o spreobrnjenju pogankega stotnika Kornelija. Bog se daje spoznati vsakemu človeku, in sicer po molitvi in dobrih delih. Končni cilj je namreč skupnost vseh v veri in ljubezni. Evangelist Luka poroča, kako je Bog poslal Petra temu poganke-mu možu v Cezarejo. Nagovoril ga je takole: "Tvoje molitve in tvoje miloščine so prišle k Bogu in spomnil se je nate. In zdaj pošlji nekaj mož v Jopo, da ti pripeljejo Simona, ki se imenuje Peter!" (Apd 10, 4) nss). Skoraj istočasno Duh poučuje Petra v videnju. V zamaknjenju na terasi neke hiše v mestu Jope Peter namreč zagleda veliko posodo, ki prihaja z neba na zemljo. V njej vidi živali, laznino, ptice, ki so veljale za Juda kot nečiste. Zato jih ni smel jesti. Prikazen pa mu veli: "Vstani, Peter, zakolji in jej!" A Peter je odgovoril. "Ne, Gospod! Še nikoli nisem jedel nič omadeževanega in nečistega." Glas pa mu je drugič in celo tretjič rekel: "Kar je Duh hotel poučiti prvega papeža in po njem vse verne, da smo vsi Božji otroci. In da ne smemo imeti nobenega človeka za nevred-

nega besede, evangelija, rešenja. Kornelija je tedaj zbral pri sebi vse svoje ljudi. Poslušali so Petra, ki jih je poučil o našem Gospodu ter o vseh Božjih resnicah. Peter je v Kornelijevo hišo govoril takole: "Veste, kaj se je dogajalo po vsej Judeji... Veste o Jezusu iz Nazareta, ki ga je Bog mazilil s Svetim Duhom in z močjo; hodil je iz kraja v kraj ter delal dobra dela in ozdravljal vse, ki so bili pod hudičevo oblastjo, zakaj Bog je bil z njim. Mi smo pričali vsemu, kar je storil v judovski deželi in v Jeruzalemu. Razpeli so ga na križ in usmrtili. Bog pa ga je obudil tretji dan". Po vstajenju so apostoli z njim jedli in pili. "Nam je tudi naročil, naj oznanjamo ljudstvu in pričamo, da je on tisti, ki ga je Bog določil za sodnika živih in mrtvih. O njem pričujejo vsi preroki: Vsakomur, ki veruje vanj, so v njegovem imenu odpušteni grehi" (Apd 10, 34 nss). Tedaj zopet poseže vmes na viden način Sveti Duh, ki je prišel nad vse, ki so poslušali besedo. Zaradi tega prejmejo sveti krst. Tudi danes smo potrebni spreobrnitve, Svetega Duha in pouka o veri zato, da postane-

mo vedno bolj eno v veri, upanju in ljubezni. Prošnji dnevi pred Vnebohodom nas bogatijo z velikonočnimi milostmi. Z litanijami vseh svetnikov smo bolj in bolj povezani med seboj in z Bogom. Smo si domači. Psalm današnje nedelje nas zaradi tesne povezanosti z Bogom in brati spodbuja k veselju in radosti (Ps 97). Prvo Janezovo pismo pa nas utrjuje v ljubezni, "kajti Bog je ljubezen" (1 Jn 4, 8.16) in ne obratno, kot bi ljudje po večini hoteli, in sicer: "Ljubezen je Bog", kajti "ves svet tiči v zlu" (1 Jn 5, 19). V svetu na kraljujejo "poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja" (1 Jn 2, 16). Apostol Janez nas danes spodbuja k edinosti in zedinjenju z Očetom po Sinu, kar pa se doseže z življenjem po zapovedih, ki jih ljubezen spopolnjuje. Tako ljubezen nam je Jezus izkazal in dal. Ljubil nas je namreč do konca. Zaradi tega nas vabi v isto ljubezen, ki ljubi sočloveka. Razodeva nam, da smo Jezusovi prijatelji, prav zaradi tega lahko prosimo Očeta karkoli v Jezusovem imenu (Jn 15, 10 nss).

JE PODPIS,
PA TUDI VELIKO VEČ.

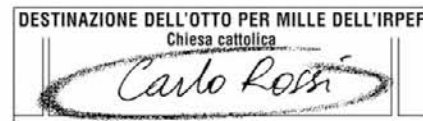
PODPIŠI OBRAZEC CUD IN NAMENI
OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI.
TVOJA ŽELJA POMAGATI DRUGIM
SE NE BO UPOKOJILA.

C.E.I. Conferenza Episcopale Italiana

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

www.8xmille.it

Davkoplačevalci, ki niso dolžni predstaviti davčne prijave, lahko vseeno sodelujejo pri izbiri Osem od tisoč z obrazcem CUD. Na obrazcu naj v za to določenem okvirčku dvakrat podpišejo: v okencu Chiesa Cattolica in na dnu obrazca, v okencu "Firma". Nato naj dajo obrazec CUD v belo ovojnico, nanjo naj zapišejo svoj priimek in ime ter davčno številko s pripisom "Scelta per la destinazione dell'8xmille dell'Irpef - Anno 2005". Pismo naj oddajo na pošti ali v banki. Informacije za podpis na obrazcu CUD lahko dobite na brezplačni telefonski številki 800.348.348.

Na tvoji davčni prijavi
ali na obrazcu CUD

LETOS SO PRISPEVKU OSEM OD TISOČ POSKUSNO DODALI PET OD TISOČ. DAVKOPLAČEVALEC LAHKO PODPIŠE ZA OSEM OD TISOČ IN TUDI ZA PET OD TISOČ, V KOLIKOR PRVI NE IZKLJUČUJE DRUGEGA. NOBEDEN OD DVEH NIČ NE STANE DAVKOPLAČEVALCA.

ŠTEVERJAN Župan Adrijan Corsi o občinskem prazniku Likof

Števerjanci vabijo na svoj praznik!

Na pobudo Vinoteke Števerjanski griči, ob sodelovanju prosvetnih društev SKPD F.B. Sedej in KD Briški grič ter pod pokroviteljstvom občine Števerjan bo v **soboto, 27. maja, ob 15. uri** zaživel prvi praznik briške vasi, ki želi promovirati t.i. števerjanskost in ovrednoti-

na ogled trud svojih snovanj. "Pobudo so dali vinogradniki," nam je povedal števerjanski župan Adrijan Corsi, "k sodelovanju so pritegnili obe društvi in občinska uprava

je rada pristopila kot pokrovitelj." Gre za hvalevredno pobudo, je še dodal in zaželel, da bi s prizadevanjem vseh dejavnikov lepo uspela. "Na trgu pred cerkvijo bodo stojnice, kjer bodo obiskovalci lahko okušali naša vina in tipične specialitete. Zraven je predvidena tudi kakšna stranska pobuda, ki bo poskrbela, da bo druženje na števerjanskem trgu še prijetnejše. Duši pobude sta Robert Prinčič in Simon Komjanc." Za en dan torej Števerjan v sre-

dišču pozornosti! "Da. S praznikom želimo promovirati naš ljubi Števerjan, naše vinske proizvode in gostinske obrate, zraven pa še ponuditi prijetno družabnost ljudem, ki bi radi preživeli lepo soboto sredi pomladi."

"Upajmo, da bo naslednjo soboto lepo vreme, kar je prvi pogoj za uspeh našega praznika. Želimo tudi, da bo Likof imel svoj učinek, kar je zelo pomembno še posebno za mlade in iznajdljive organizatorje, ki so se z veliko mero dobre volje in delavnosti zagnali v to stvar."

Zakaj pa ime Likof? "Likof je med našimi ljudmi izraz za čas, ko se konča eno delo oziroma obdobje. Ponavadi ga rabimo tudi ob koncu trgovatve, ki je eno glavnih letnih opravil v našem koncu. Teda pa je bolj hladno in zaradi tega bi tisti čas ne bil najbolj primeren. Poleg tega je likof izraz, ki je uporablja bodisi v Brdih bodisi v bližnji Furlaniji." Vabljeni torej v prvi vrsti vsi domačini, a ne samo! "Da, pripravili smo vabila v štirih jezikih: slovenščini, italijanščini, furlanščini in nemščini; tudi na tak način smo hoteli izraziti veselje nad tem, da bodo med nami prisotni prav vsi ljudje iz naše dežele, pa tudi od bolj daleč."

ti proizvode prizadevnih števerjancev. Na vaškem trgu se bodo predstavili gostoljubni domačini, vinogradniki, vinarji, kletarji in gostinci. Ponujali bodo briške jedi in žlahtno kapljico, umetniki pa

Kratke

Štandrež / Na občinski lekarni tudi slovenski napis

Od ponedeljka, 8. maja, je nad vhodom v občinsko lekarno v Štandrežu in v migljajočem križu ob cesti - na prisotnost zdravstvenega obrata opozarjajočem znaku - poleg italijanskega napisa Farmacia tudi slovenski Lekarna. To je nedvomno lepa pridobitev za Štandrežce in druge Slovence, ki zahajajo v lekarno, v kateri je vse od njene ustanovitve (l. 1974) prisotno tudi slovensko osebje in upamo, da bo tako še v prihodnosti. Namestitev dvojezičnega napisa je gotovo v veliko zadoščenje dr. Karlu Brescianiju, ki si je kot član upravnega odbora občinskega podjetja za lekarne (Azienda speciale farmaceutica) trudil in se boril, da bi do tega prišlo. Vsi člani odbora se namreč niso strinjali

z njegovim predlogom, za uresničitev katerega si je prizadeval že od lanskega novembra ob odprtju posodobljene lekarne. Po dolgem zavlačevanju, na katerega so vplivali zapleteni iter raznih občinskih dovoljenj in tudi novi zakonski predpisi, je s tehtnimi razlogi vendarle prepričal skoraj vse kolege v odboru, da so pristali na postavitev napisa. Po pozitivnem glasovanju je Brescianij spodbujal pristojne organe, da bi postavitev čim prej konkretno izvedli. Prejšnji teden se je to končno tudi zgodilo.

Sedaj ima lekarna ob prijazni in ustrežljivi slovenski lekarnarki, ki je v njej že od leta 1978, tudi slovenski napis, katerega žal nima na Goriškem skoraj nobena slovenska trgovina, gostišče ali kavana.

FARMACIA + LEKARNA

Prvo nedeljo v maju je Prosvetno društvo Štandrež organiziralo izlet z ogledom raznih zanimivosti na slovenskem Koroškem. Na posnetku udeleženci izleta pred vstopom na splav, s katerim so se vozili po Dravi. Flosarji so poskrbeli za zabaven program na splavu in za prijetno počutje udeležencev splavarjanja. Zvečer so si udeleženci ogledali predstavo v Vrbju (občina Žalec) in se zadržali v prijetni družabnosti z domačini v tamkajšnji dvorani. Dramska skupina iz Vrbja je navezala plodne oblike sodelovanja s štandreško dramsko skupino in je tudi prispevala k okrepitvi že izpostavljenih stikov.

SNOVANJA Skupina Musicum predstavila zanimiv večer na gradu

Dva obraza renesanse

Foto DPD

Pevska skupina Musicum nas je še enkrat presenetila! Samo globoka ljubezen, ki jo osem mladeničev goji do glasbe, jim lahko daje krila, da s srčno vnmemo letajo po planjavah vedno večje kakovosti in z veliko domiselnostjo tako samozavestno predstavijo občinstvu zahteven repertoar. To so uspešno storili v Grofovi dvorani na goriškem gradu v soboto, 13. maja, ko so na večeru Snovanja v priredbi Arsateleja res številno publiko navdušili z biseri treh renesančnih avtorjev.

Skupina je v zadnjih sedmih letih, od kar se je pojavila na naših odrih, že pokazala, da išče izvirne in skrbno izdelane programe. Odprta je različnim umetniškim izrazom različnih slogovnih obdobij, žanrov in tokov. Rada se posveča sodobnim in zlasti goriškim avtorjem, prav dobro pa obvlada tudi sta-

rejša obdobja. Za mlade, glasbeno izobražene fante - med njimi so tudi dobri in uveljavljeni instrumentalisti - je bilo prelomno leto 2002, ko so pridobili mentorstvo izkušenega in priznanega glasbenika Matjaža Ščeka; prav on je jamstvo, da od Musicuma v naslednjih letih lahko pričakujemo še marsikaj zanimivega. Če so glasovi njegovih članov (pred kratkim se jim je pridružil še odlični bas Goran Ruzzier) vedno bolj zreli, gre zasluga tudi prof. Franki Žgavec, ki petim fantom razkriva bolj strokoven pristop do petja in pili njihove glasove. Prvi del večera je bil posvečen motetu in dvema deloma maše Missa super Levavi oculos meos Jacobusa Gallusa. Pevci so - scensko dokaj učinkovito - nastopili v meniškimi oblačilih in z ustrezno "spokorno" držo priklicali čar renesančne sakralne glasbe. V drugem delu pa so se

pojavi - v spremljavi "dvornega" glasbenika, odličnega kitarista Giulia Chiandettija, ki je igral na svoje lutnje, ter mlade in prikupne "dvorne dame", flautistke Marte Lombardi - kot nekaki veseljaški trubadurji. Skupaj so odigrali in - tudi hudomušno - odpeli štirinajst krajših, lahkotnejših skladb, napitnic in ljubezenskih motivov, irskega skladatelja Johna Dowlanda in angleškega mojstra Henryja Purcella.

Nastop je od članov skupine brez dvoma zahteval veliko naporenega študija (za angleško izgovorjavo jim je priskočila na pomoč Enza Pecorari) in discipline; na koncertu pa so se - sami tako pravi - zelo zabavali, kar je še dodatna vrednost. Prepričani smo, da so ubrali pravo pot, kar so prepričljivo dokazali s koncertom, ki bo poslušalcem ostal v trajnem spominu.

DD

Župan Brancati nadomestil odbornika, ki sta stopila v pokrajinski odbor

Silvester Primosig in Oliviero Furlan nova občinska odbornika

Goriška občinska in pokrajinska uprava stopata z odločnimi koraki po poti vse večjega sodelovanja. To je v sredo, 10. maja, v občinski palači jasno potrdil prvi občan Vittorio Brancati, ki je častnikarjem predstavil dva nova odbornika; ta bosta namreč nadomestila Maro Černic in Maurizia Salomoni, ki ju je predsednik pokrajinske uprave Gherghetta izbral za svoja odbornika. Novi odbornik za čezmejno in evropske zadeve, odnose z manjšinskimi skupnostmi in multikulturnost je Silvester Primosig iz vrst Slovenske skupnosti, za bilanco in finance, šolstvo, vzgojo, proveditorat in ekonomat ter premoženje pa Levi demokrat Oliviero Furlan. "Žal nam je, da smo izgubili dva odbornika," je povedal župan, "saj smo s Salomonijem cela štiri leta zelo plodno sodelovali, s Černičem pa v zadnjih osmih mesecih zastavili pomembno delo." Dejstvo, da sta se predsednik pokrajinske uprave in župan dogovorila za zamenjavo, je Brancati komentiral kot pomembno sporočilo za vse občane, ki govori o tem, da nameravata upravi sodelovati, kar se v preteklosti ni vedno dogajalo.

Foto DPD

Na srečanju, ki sta se ga udeležila tudi deželni tajnik SSK Damijan Terpin in deželni svetnik Mirko Špacapan, je župan povedal, da se bo Primosig takoj vključil v delo, saj dobro pozna čezmejne problematike, poleg tega pa je preizkušen občinski svetovalec. Tudi Furlan ne bo imel težav, je dodal Brancati, saj je v zadnjih več kot 20 letih na pokrajinski in deželni ravni deloval v več ustanovah kot davčni svetovalec. Primosig se je zahvalil županu in Slovenski skupnosti, še zlasti Terpinu in Špacapanu, "ki sta prava duša stranke". Nadaljeval bom Marino delo, je rekel. Leto, ki je pred nami, "bo zame uvajanje v naslednjih pet let naše uprave," je dodal z optimizmom in pritrdil: "Gorica si namreč ne more privoščiti, da bi naredila korak nazaj. Čas je, da gledamo naprej!" Tudi

Furlan se je zahvalil županu in povedal, da rad sprejema novi izziv. Salomoni je pohvalil dosedanje "odlično sodelovanje" z županom in zagotovil, da bo skrbel za tesen dialog med upravama. Maro Černic je priznal, da ji je žal zapustiti občino, saj se je tako v odboru kot v raznih uradih, kjer je občutila pravi vsakdanji življenjski utrip uprave, počutila res lepo. Na koncu je spregovoril še Špacapan, ki je opozoril, da "pretakanje" odbornikov iz ene uprave v drugo govori o pomanjkanju le-teh "na tržišču"; z druge strani pa je to lahko jamstvo za boljše sodelovanje med upravama. Glede Primosiga je dodal, da je pravi mož na pravem mestu, saj je kot uspešen podjetnik popeljal ime Gorice po vsem svetu.

DD

Pogovor s predsednikom Petrom Černicem

Mladinski dom pred občnim zborom

Pred tretjim občnim zborom Mladinskega doma, ki bo v petek, 19. maja, v Močnikovi dvorani pri Sv. Ivanu, smo prijateljsko pokramljali s predsednikom Petrom Černicem.

Bliža se tretji občni zbor. Kaj to pomeni?

Ta tretji občni zbor je za nas še posebno pomemben, saj dokazuje, da je Mladinski dom danes stvarnost, ki jo na Goriškem težko obideš in ki se lahko tudi ponosno predstavi javnosti. Zato smo se v odboru odločili, da bo ta občni zbor uradnega značaja, da nas javnost lahko tudi od bližje spozna.

V dveh letih ste se v našem prostoru lepo uveljavili. Kako je društvo delovalo?

Danes je naša dejavnost v Gorici dobro poznana, čeprav pred dvema letoma nismo še obstajali. Nastali smo dejansko iz nič, moram povedati pa, da se je okrog nas zbrala širša skupina ljudi, ki je v ta projekt verjela, čeprav je bilo v širšem goriškem prostoru precej skepse in tudi kak tiho izrečni očitke, češ da znotraj manjšine imamo že strukture, ki skrbijo za pošolski pouk.

Kljub temu pa smo ob ideji vztrajali in predvsem ob pomoči SSO-ja uresničili projekt v treh poletnih mesecih. Dobre stvari znajo nato tudi drugi prepoznati in nagraditi. Tako nam je nadalje pomagal tudi Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu ter deželni svetnik Mirko Špacapan, ki je od vsega začetka pokazal veliko zanimanje za nas. Kar pa se konkretnega dela v društvu tiče, gre povedati, da je odbor deloval teamsko. Z Mirjam Bratino, Maurom Lebanom, Bernardom Špacapanom, Alešem Figljem sestavljamo uglašeno skupino, v kateri je vsak v svojem resorju dal odločilen doprinos.

Pri tem bi podčrtal, da je za konkretno organizacijo in izpeljavo skrbel Mauro Leban, ki je dejansko ravnatelj Mladinskega doma.

Zakaj ste se odločili za ustanovitev Mladinskega doma?

Nedvomno smo že dalj časa čutili praznino, ki jo je zapustilo prenehanje delovanja Alojzije-višča. Ob tem pa je bila, in je, v nas velika želja, da bi s konkretnimi dejanji pomagali našim družinam, hkrati pa z dodatno pošolsko ponudbo obogatili sistem slovenske šole v Italiji. Ne nazadnje pa so v nas močno odmevali zaključki programske konference, ki sta jo SSO in SKGZ priredila med letoma 2002 in 2003, ki so ugotavljali, da je treba ojačiti prisotnost manjšine na socialnem področju. Naša pobuda želi torej v svoji skromnosti uresničevati smernice programske konference.

Omenil si konkretna dejanja za pomoč družinam. Kaj konkretno misliš s tem?

Vsi dobro vemo, da danes ni enostavno uskladiti delo in

družino, še posebno ker mladi pari nimajo vedno poskrbljenega družinskega varstva (none ali nonoti). Mladinski dom je torej neke vrste storitev za tiste družine, v katerih starši v popoldanskih urah delajo

in želijo zagotoviti otroku varstvo in zdravo okolje. Ob kosilu in varstvu nudimo še strokovno pomoč pri učenju in opravljanju domačih nalog. Priredili smo v tem smislu tudi več tečajev, naj omenim tistega o mnetehnikah, o katerem ste tudi vi že poročali, in tistega za petošolce. Vsekakor bi poudaril,

da je Mladinski dom odprto društvo, ki želi priti naproti potrebam družin in ki je pripravljeno družine poslušati. Zato smo veseli vsake pripombe, predvsem pa smo veseli, če bi se starši našega občnega zbora udeležili in da bi se v društvo še kdo včlanil, saj samo tako bomo lahko še zrasli.

Zatrdil si, da je Mladinski dom pomemben tudi za slovensko šolo. Zakaj?

Slovenska šola je nedvomno na dobri kakovostni ravni, kar na Goriškem dokazuje porast števila vpisov in torej porast šolske populacije. Starši kažejo zanimanje za slovensko šolo in za slovensko okolje. Veliko je otrok, ki prihajajo iz mešanih parov, v katerih je pogovorni jezik italijanščina. V teh primerih

si marsikatera družina zastavlja številna vprašanja in številne dvome o pravilnosti izbire slovenske šole. To je dejstvo. Mladinski dom, kot tudi Dijaški dom in Zavod sv. Družine, so v tem oziru takim družinam v veliko pomoč, saj zanje nismo le jamstvo popoldanskega varstva in pomoči pri učenju, ampak predstavljamo tudi slovensko govoreče okolje in specifično strokovno pomoč pri reševanju učnih problemov tistih, ki imajo manj možnosti uporabljati slovenski jezik. Upam si trditi, da take ponudbe pripomorejo slovenski šoli, da postane še bolj zanimiva. Dela na tem področju je resnično za vse.

Kaj načrtujete za naslednjo sezono?

Še v tej sezoni bo z mesecem junijem steklo poletno središče. Naša največja skrb za drugo leto je utrditi strukturo in ustvariti še boljše pogoje za strokovno delo. Radi bi namreč oblikovali strukturo psihopedagoške in logopedске pomoči, ki sta sicer delovali že v teh dveh letih. V šolskem letu 2006-2007 lahko na primer računamo na redno mesečno prisotnost psihoterapevta dr. Bogdana Žorža, ki bo na razpolago našim gojencem, pa tudi družinam in vgojiteljem. V prvi vrsti bo torej skrb za premoščanje učnih problemov dijakov. Obenem bi radi še boljše opremili prostore, ki so nam jih šolske sestre dale v najem.

Letošnje leto je bilo izredno pozitivno tudi zaradi izrednega prispevka, ki nam ga je Urad Vlade RS namenil in s katerim smo si lahko nabavili kombi, ki bo s prihodnjim letom začel reševati številne probleme, vezane na prevoze. Tudi skrb za prevoz otrok s Plešivega na nižjo srednjo šolo v Gorico ostaja v naših programih kot prioriteta. Pa še drugi načrti so za sedaj le skrite želje, saj je njihova uresničitev odvisna od tega, kako se bodo stvari razvile v prihodnje.

Obvestila

Mladinski dom. V petek, 19. maja 2006, ob 19.30 v prvem in ob 20.30 v drugem sklicu bo v dvorani doma Franc Močnik v Gorici - ul. San Giovanni 9 - potekal redni občni zbor članov Mladinskega doma z naslednjim dnevnim redom: 1. Izvolitev predsednika občnega zbora, 2. pozdrav in poročilo predsednika Upravnega odbora, 3. pozdravi gostov, 4. blagajniško poročilo, 5. razgovor o opravljenem delu, smernice in načrti, 6. izvolitev novih organov: Upravnega in Nadzornega odbora, 7. razno.

Prijavitelje za potovanje z Novim glasom v Armenijo naprošamo, da do 22. maja poravnajo celotne stroške potovanja. Ob tej priložnosti prinesite s seboj potni list (ali fotokopijo), da pripravimo formular za vizum. Dve fotografiji, kot je pisalo na programu, nista potrebni.

Skupnost družin Sončnica in Mladinski dom prirejata v Gorici poletno središče SREČANJA IN IZZIVI 2006 za otroke, ki obiskujejo slovenske vrtce in šole na Goriškem, in sicer od 12. junija do 14. julija od 7.45 do 13. ure z možnostjo podaljšane urnika s kosilom. Predpis s popustom za brate/sestre do četrta, 18. maja. Za informacije tel. 0481 536455 in 0481 546549.

SPDG vabi v četrtek, 25. maja, ob 20.30, na večer diapositivov. Marko Humar, Goričan, član lanske letošnje alpinistične odprave na streho sveta, bo v besedi in sliki predstavil potek odprave in svoja doživljanja. Večer bo v mali dvorani Kulturnega doma.

Čestitka

V torek, 16. maja, je v Argentini praznovala svoj stoti rojstni dan Števerjanka **Sofija Mizerit**. Tja se je preselila še kot dekle leta 1922. Leta 1931 se je poročila s

Podgorcem Justom Terpinom. Prisrčna voščila in čestitke ji pošiljajo sestre Angela in Suzana z bratom Tončetom in vsi številni sorodniki.

Darovi

Za MePZ Rupa-Peč: v spomin na pok. mamo Poldo hčerka Loredana De Fraia z družino 70,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 19.5. do 25.5.2006)

Radjska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 19. maja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta. - Zborovska pesem.

Ponedeljek, 22. maja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound z Andrejem: moderna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 23. maja (v studiu Matjaž Pintar): Evropska pobuda Interreg: "Od vzhoda do juga: različni glasovi sveta" - V intervjuju odgovarja Khaled Fouad Allam iz Alžirije, profesor islamistike in pisatelj. - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 24. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Junaki kolesarstva in Giro d'Italia I. del. - Izbor melodij.

Četrtek, 25. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditvev. - Glasba iz studia 2.

Za kip msgr. Kazimirja Humarja

Pobudniki se lepo zahvaljujejo vsem, ki ste velikodušno prispevali, da se bomo lahko 1. junija letos primerno spomnili zaslužnega dr. Kazimirja Humarja s postavitvijo doprsnega kipa in izdajo publikacije. Skupno ste darovali 8.570,26 evrov.

Novi darovi: družina Kazimir Vetrlih 100,00 evrov.

Drugo priznanje Kazimir Humar

Letošnje priznanje Kazimir Humar, ki ga razpisujejo Kulturni center Lojze Bratuž, Združenje cerkvenih pevskih zborov in Zveza slovenske katoliške prosvete, prejmeta SKRD Jadro iz Ronk in SKD Tržič za uspešno delovanje na kulturnem področju in za prizadevanja pri uveljavljanju slovenske prisotnosti v javnem življenju.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ in SLOVENSKA DUHOVNJA V GORICI

vabita na gledališko predstavo

Paul Claudel

MARIJINO OZNANJENJE

Gledališka skupina kulturnega društva dr. Janeza Evangelista Kreka iz Selc

Režija Marjan Kokalj

Prostovoljni prispevki v dobrodelne namene Slovenske karitas

Kulturni center Lojze Bratuž

Nedelja, 21. maja 2006, ob 17. uri

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ in KROŽEK ANTON GREGORČIČ

vabita

na predstavitev nove publikacije

PREGLED POLITIČNE ZGODOVINE SLOVENCEV NA GORIŠKEM 1848 - 1899

O knjigi bodo spregovorili avtor dr. Branko Marušič, ravnatelj Goriškega muzeja Andrej Malnič in deželni tajnik Slovenske skupnosti dr. Damijan Terpin

Kulturni center Lojze Bratuž

četrtek, 25. maja 2006, ob 20,30

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV 2006

26., 27., 28. maja

2., 3., 4. junija

v župnijskem parku med lipami

Petek, 26. maja 2006

ob 20.30 Odprtje razstave tekstilnih ročnih izdelkov iz domače skrinje

Sobota, 27. maja 2006

ob 17. uri SLIKARSKI EX-TEMPORE Soča in okolje

ob 20. uri Ples z ansamblom MALIBU'

Nedelja, 28. maja 2006

ob 19. uri Plesni odsek SCGV Emil Komel, plesna skupina Urška iz Nove Gorice in skupina Country "Remuda" Ples s ansamblom RAZDALJA

Petek, 2. junija 2006

ob 20. uri PLES z ansamblom MALIBU'

ob 21.30 Plesna skupina Capoeira-Palmars FVG

Sobota, 3. junija 2006

ob 20. uri PLES z ansamblom KALAMARI

Nedelja, 4. junija 2006

ob 19. uri Nagrajevanje ex-tempore

Nastop zbora Trnovo in dramske skupine PD Štandrež s komedijo Janeza Povšeta VOJNA ŠKOVAC PLES z ansamblom NE ME JUGAT

Na voljo odlični šparglji, domača jedaja in pijača. Bogat srečolov

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Vljudno vabljeni na spominsko slovesnost

OB 5. OBLETNICI SMRTI DR. KAZIMIRJA HUMARJA

Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž

četrtek, 1. junija 2006, ob 19.30

Odkritje doprsnega kipa v spominskem parku

PREDSTAVITEV PUBLIKACIJE:

Kazimir Humar – Človek v slovenskem sluhu srca

Podelitev 2. priznanja Kazimir Humar društvoma Jadro in Tržič

SODELUJEJO: Bernard Špacapan, Jurij Paljk, Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, Pevska skupina Akord, MePZ Lojze Bratuž

POBUDNIKI SLOVESNOSTI:

Katoliško tiskovno društvo

Kulturni center Lojze Bratuž

Slovenska zamejska skavtska organizacija

Svet slovenskih organizacij

Štandreška dekanija

Zadruga Goriška Mohorjeva

Zveza slovenske katoliške prosvete

KCLB / Predstavitev Zlate knjige Simona Gregorčiča "Goriški slavček" sega v srca vseh Slovencev

V letu, ko se spominjamo stoletnice smrti pesnika z Vrsnega, Simona Gregorčiča, so spet zazveneli njegovi blagolasi stih v vsej spevnosti in tankočutnosti v Kulturnem centru Lojze Bratuž, tokrat v komorni dvorani, v sredo, 10. t.m. Za uvod v predstavitev večer Zlate knjige Simona Gregorčiča, ki je izšla ob 100-letnici pesnikove smrti pri založbi Mladinska knjiga v Ljubljani, sta štiri njegove pesmi občuteno in prikupno izvajala recitator Jan Leopoli in v glasbeni izvedbi, kot samospeva, sopranistka Alessandra Schettino ob klavirski spremljavi Neve Klanjšček. Bila je ena izmed toliko pomembnih prireditev, ki si sledijo v tem jubilejnem letu, kot je v imenu prireditelja povedala predsednica KCLB Franka Žgavec v pozdravu gostom, uredniku Alešu Bergerju, dr. Mihaelu Glavanu, vodji rokopisne zbirke pri Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) v Ljubljani, prof. Lojzki Bratuž, naši izvrstni poznavalki Simona Gregorčiča, ki je izbrala in uredila pesmi v zbirki Izbrane poezije, prvi letos izdani knjigi v čast in trajen spomin priljublje-

nega pesnika, in Juriju Paljku, ki je povezoval lepi večer. Besedo je povzel urednik Aleš Berger, prevajalec vrhunskih pesnikov in leposlovni pisec. Izrazil je veselje ob povabilu v Gorico, saj je bil Gregorčič od otroštva do smrti vezan na to mesto. Povedal je, da sta z Glavanom s predstavitvami Zlate knjige že obredla veliko slovenskih krajev, od Kobarida do Koprca, in povsod čutila, da je Gregorčič še vedno živ med prebivalci različnih generacij. Zamisel knjige je vzklikala ob misli na "Gregorčičevo" leto, a z željo, da bi bila manj tradicionalna in da bi bralec v njej čutil duha, osebnost in človeško noto pesnika. Nič ni bolj posebnega, dragocenega in človeškega, kot je pisava, odražajoča dušo, zato so se odločili za publikacijo, ki vsebuje na levi strani rokopisni, na desni pa facsimile prve pesnikove zbirke iz leta 1882. Zato čutimo neko dvojno življenje poezije, tretje pa se porodi ob branju. Rokopis je precej čitljiv, saj je bil namenjen v tiskarno, v njem so vidni pesnikovi popravki in opombe. Da bi bila knjiga vsebinsko še bogatejša, je Berger zaprosil dr. Glavana, pozna-

valca Gregorčičevega življenja in dela, za uresničitev tretjega dela, z naslovom Mala slikovna monografija. S fotografijami zvečine iz časa pesnikovega življenja in z nekaj novejšimi se dopolnjuje človeška plat pesnika, ki diha iz rokopa.

Od prve predstavitve fino izoblikovane publikacije v Ljubljani, letos februarja, je med bralce šlo že 2500 izvodov, kar je za slovenske razmere, zlasti ko gre za poezijo, zelo veliko. Zdaj je na obzorju že ponatis. To kaže na izredno pesnikovo priljubljenost. Že iz tega podatka je razvidno, da Gregorčič ni le regionalna ikona, ampak da zanimanje zanj obsega celo Slovenijo.

Dr. Mihael Glavan, ki se je večkrat približe srečal z Gregorčičem, tudi kot avtor scenarija Šolskega filma o njem, je podčrtal, da je Gregorčič dočakal še eno knjigo, ki si jo zasluži kot eden izmed najboljših slovenskih pesnikov, ki se je s slovensko dušo in narodnim občutjem najbolj zli. Znal je namreč z neko preroško močjo in daljnovidnostjo zadeti najbolj značilna občutja, ki jih nesemo Slovenci s seboj, kamorkoli gre-

Foto DPD

mo: navezanost na rojstni kraj, svoj jezik, pesem, naravo in domovino s trpljenjem in z ljubeznijo. Zato je večer, ker je vse to povedal in lepi melodiozni besedi. Njegove pesmi so zmeraj z nami, tudi ker so vpete v glasbo. Gregorčič bi si zaradi tega zaslužil temeljito analizo s kulturnozgodovinskega in tudi političnega vidika. Dr. Glavan je želel prav to celostno pesnikovo podobo na kratko prikazati v slikovni monografiji, v kateri je predstavil Gregorčiča kot človeka, ki je izkusil marsikaj, kot duhovnika in pesnika. V njej je zbranih nad 50 enot Gregorčičeve zapuščine (vsega je za nekaj tisoč lističev), ki so prišle iz mnogih virov, od prof.

Juvančiča, preko Vrhovnika, trnovskega župnika, in mnogo drugih, tudi anonimnih dopisnikov. V uvodu in pripise k fotografijam prijateljev, znancev, krajev... je skušal vnesti čim več strnjenih, konkretnih podatkov z letnicami in imeni. Tako so nakazane smerice za nadgrajevalno delo.

Zadnja je spregovorila prof. Lojzka Bratuž, ki je naglasila, da sta si knjigi Izbrane poezije in Zlata knjiga Simona Gregorčiča različni in se dopolnjujeta. Na kratko je povzela Gregorčičev življenjepis, poudarila navezanost na rojstni kraj in vso slovensko domovino, tudi zaradi prijateljstev iz različnih krajev. Zaustavila se je pri raznih pobudah, ki so bile iz-

vedene pri nas Gregorčiču v spomin, pri večini katerih je tudi sama sodelovala in ob tem spoznala, da sta Gregorčičev duh in njegova poezija med nami še zelo živa, njegovo čutenje pa zelo blizu tudi današnjemu slovenskemu človeku zaradi aktualnosti njegovega sporočila. Omenila je še nastajajoči doprski Gregorčičev kip, ki naj bi ga jeseni na pobudo Slovenske konzulte in ob sofinanciranju goriške občinske uprave postavili v mestnem vrtu. Vprašala se je, kako se bodo na to odzvali italijanski someščani. Ali bo tudi Gregorčič komu na poti, kakor je bil v tržaškem mestnem parku pred leti Srečko Kosovel?

Iva Koršič

Knjižna novost ob 30-letnici potresa

Med mohorjevkami tudi tematski zbornik o Terski dolini

Ob 30-letnici uničujočega potresa, ki je usodno prizadel tudi Tersko dolino, sta minuli teden Celjska in Goriška Mohorjeva družba predstavili zbornik Terska dolina - Alta Val Torre - Val de Tor, ki prvič vsestransko predstavlja ta najmanj znani del Beneške Slovenije. Gorata pokrajina na robu zahodnega dela Julijskih Alp s strmimi dolinami, ki se spuščajo proti

slovenskega etničnega ozemlja, so redki. Leta 2004 smo si v Ljubljani v knjigarni DZS lahko ogledali razstavo knjig, muzejskih eksponatov iz etnografskega muzeja v Bardu in fotografij, ki jo je avtor prof. dr. Janez Bogataj naslovil Za devetimi gorami ... leži Terska dolina.

Nova spodbuda je zdaj pričujoči zbornik. Za sodelovanje pri ustvarjanju le-tega se je odločil kar

Celjska Mohorjeva družba je v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo izdala in predstavila še tri druge knjige: Človeški čas v božjem času dr. Egona Kapellarija v prevodu dr. Zmage Kumer in dr. Antona Štruklja, ki se dotika življenja sodobnega človeka v luči svetopisemskega in cerkvenega izročila skozi liturgično praznično leto; Tragedija filozofije je delo enega največjih ruskih mislecev in teologov Sergeja Bulgakova (v prevodu Boruta Kraševca). Od Florjanovega do velikega šmarna pa paberkanje po ljudskih šegah dr. Zmage Kumar, folkloristke in etnomuzikologinje.

pragu osemdesetih, Milena Kožu.

Zbornik je vsebinsko razdeljen v tri sklope. Prvi obravnava geografijo doline, zgodovino, etnografijo, černejški (čedadski) rokopis, tersko narečje, raziskovalce terskega narečja, furlanski jezik in kulturo, rečenice, imena mesecev in prebivalcev zaselkov. V drugem sta predstavljeni kultura in umetnost tega območja. Izpostaviti velja predstavitev pripovedk, besedil in melodij, kot jih je leta 1904 v teh krajih popisal Jan Ignacy Niciśtaw Boudouin de Courtenay, veliki evropski teoretik govora, slavist, indoeuropeist, ki je med drugim prvi pripravil tudi izdajo černejškega rokopa. Knjigo zaokroža triinšestdeset pesmi Viljema Černa v terskem narečju in italijanščini, prevedeni mi v furlanščino, objavljena pa je tudi prepesnitev v slovenski knjižni jezik, ki jo je opravil Ciril Zlobec. Tudi sicer so besedila enaindvajsetih avtorjev objavljena v slovenščini in italijanščini, s povzetkom v furlanščini, zato bo zbornik dostopen ljudem tostran in onstran meje.

DR

Založba Družina / Knjiga o Gabrijelu Gruberju

Od ljubljanskega prekopa do jezuitskega generala

Minuli teden je založba Družina predstavila knjigo prof. dr. Stanislava Južniča Gabrijela Gruber s podnaslovom Od ljubljanskega prekopa do jezuitskega generala. Mineva namreč dvesto let od smrti patra Gabrijela Gruberja, ki ga večina Slovencev pozna predvsem po prekopu in palači v Ljubljani, v kateri danes domuje Arhiv Slovenije. Čeprav znamo povezati prekop in palačo z njegovim avtorjem, vemo o Gruberju, njegovem delu in življenju razmeroma malo. Eden najpomembnejših slovenskih inženirjev, arhitektov in profesorjev matematičnih ved se je rodil 6. maja 1740 na Dunaju. Njegov oče je bil premožen dunajski orožar slovenskega rodu. Mladost na razgibanem Dunaju je dala pečat njegovemu svetovljanstvu, gospodarski podjetnosti in izjemnemu znanju jezikov, piše v uvodu h knjigi prof. dr. Južnič. Filozofske in teološke študije je Gruber končal v Gradcu in leta 1755 vstopil v jezuitski red. Bil je ambiciozen, med drugim si je želel na Kitajsko, pa je leta 1769 za dobrih šestnajst let pristal v razmeroma zakotni Ljubljani, kjer pa je preživel nekaj svojih najlepših let. Poučeval je risanje, geometrijo, mehaniko in hidravliko na stolici za mehaniko, ki jo je s pomočjo deželnih stanov ustanovila Kranjska kmetijska družba. Med njegovimi učenci sta bila tudi Jurij Vega in Žiga Zois. Poleg pedagoškega dela je imel Gruber velike zasluge za urejanje takrat razpuščenega gradbeništva in reševanja starih mestnih problemov. Tako je leta 1772 začel graditi znameniti prekop v Ljubljani;

zaradi težav pri gradnji in prekoračenja naložbe mu je dunajski dvor delo odvzel, delo so dokončali drugi. Gruber je s trebihom za kruhom odšel v Rusijo - najprej kot arhitekt in predavatelj v Polock, potem pa je leta 1800 postal rektor jezuitskega kolegija v Sankt Peterburgu in se povzpel do generala jezuitskega reda, kar je daleč najvišji položaj med redovniki slovenskega rodu in sploh eden najvišjih slovenskih dosežkov v katoliški hierarhiji. Umrl je 65-leten, ker je kot astmatik pomagal pri gašenju požara. Gabrijel Gruber je bil zares vsestranski. Jezuitski red mu je omogočil osebni razvoj v

uporabnih znanostih, obvladal je tehnične vede in matematiko ter jezike, tudi slovenščino, in ne nazadnje je bil umetnik - slikar in kipar. Delo, ki ga je založila Družina, nam odkriva v marsičem manj znanega Gruberja. Seznanja nas z začudenja vrednim obsegom Gruberjevega dela, ki ga je zaznamovala njegova nadarjenost, pa tudi njegove značajske poteze. Pobudo za nastanek knjige je dal pokojni Lojze Kovačič, prof. dr. Južnič pa je opravil obsežno raziskovalno delo in nam ga ponudil v lepi formi, h kateri je bistveno pripomogel oblikovalec Sine Kovič.

Dušan Rogelj

Furlaniji, in s strmimi pobočji, kjer se sončijo posamezne vasi in zaselki, je številnim Slovincem malo poznan svet. Zanesenjaki in domoljubi, ki si prizadevajo za integracijo, predstavitev in "posvojitve" tega osamljenega dela

enaindvajset avtorjev, v glavnem univerzitetnih profesorjev z obeh strani meje oz. članov SAZU in njegovih inštitutov, uredila pa ga je nekdanja srednješolska profesorica slovenščine, glasbe in umetnostne zgodovine, zdaj na

Za naš jezik

Alida Valli

Umrla je Alida Valli. Časopis poroča: "V 84. letu starosti je včeraj ... umrla ... Alida Valli. (...) Alida Maria Laura von Altenberg se je rodila 1. maja 1921 v Pulju." Novica prihaja iz Rima in nekdo jo je v naglici napačno prevedel iz italijanščine. Kaj je tu napačnega, boste vprašali. Odgovorjam: Alida Valli je res lani 1. maja 2005 dopolnila 84 let, a od 2. maja 2005 do 1. maja 2006 je (bi) bila v 85. letu starosti. Tako razmišljamo Slovenci. Italijani pa tega ne poznajo: do predvečera novega rojstnega dne štejejo leta, ki so jih praznovali prejšnje leto! Gotovo so bolj optimistični, a seveda manj realistični od nas. Alida Valli je bila res stara 84 let, a bila in umrla je v 85. letu starosti.

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

Najlepši čas, mladosti čas:
kipi srce, cvete obraz,
blesti, žari se ves nam svet;
najlepši čas, čas mladih let!

Ko cvet izgine mladih let,
ostane naj nam dušni cvet!
Krepsti cvet in sad vrlin,
najsajši to nam bo spomin.

(Pesem "šolskodomke" mladine)

Odperta bo do 31. maja

Razstava o pretrganem izobraževanju

Pretrgano izobraževanje, "L'educazione spezzata" je sugestivni naslov razstave, ki jo je Tržaška judovska skupnost posvetila zgodovini judovskih šol v Trstu in na Reki v času fašističnih rasnih zakonov (1938-1943), v prostorih Skupnosti na ul. Carducci 12. V postavitvi Giulie Zolla in Fabrizia Somme so razvrščeni v raznih sobah dokumenti, slike in originalni eksponati, ki podoživljajo nastanek, vsakdanje življenje in pretese, ki so jih doživljale šole judovskih skupnosti obeh nekdanjih avstro-ogrskih mest. Rekonstruirani so prostori tržaške osnovne šole Morpurgo in srednje judovske šole. Zabelež-

cijo v Auschwitz, od koder se ni vrnil. Pietetno so postavljeni njegov zvezek, čepica Kippah in razne druge potrebščine. Tako žive so.

Zabeležene so deportacije, a tudi preživetja ter leta povojne obnove, najprej z zavezniško upravo in po letu 1956 s povratkom Italije.

Ob priložnosti je Tržaška judovska skupnost izdala dragoceno skupinsko publikacijo, z naslovom razstave L'educazione spezzata, ki obravnava zgodovino judovskega šolstva v Trstu in na območju Reke. Glavna urednica knjige in koordinatorka tržaškega dela raziskave je zgodovinarica in predavateljica zgodovine judovstva na tržaški univerzi Tullia Catalan, za področje Reke in Opatije pa hrvaška zgodovinarica Sanja Dukić. Ostali avtorji besedil, ne le v italijanščini, a tudi hrvaščini in angleščini, so Annalisa Di Fant, Sara Bergamasco,

ne so usodne prelomnice, od početkov in izgradnje šol do priznanja civilnih pravic Judov, kar je pomenilo paradoksalno določen osip tradicionalne šolske populacije od judovske šole v ostale mestne šole. Potem je tu, za časa Italije, prehod od iridentističnega patriotizma v fašizem: iz razstavljenih zvezkov in spisov, okrožnic in drugih listin, se jasno kaže s takratno nacionalno retoriko povsem uglasena didaktična ideologija. Nato nastop 1938. leta zloglasnih zakonov o rasi ter posledična izključitev judovskih učencev iz državnih šol ter epuracija učiteljskega kadra: tržaška judovska šola je bila kot nalašč pripravna za sprejem izobčenih učencev, tako ni bilo treba tržaškim šolam ustanovljati posebnih paralel za učence judovske rase. Nedopovedljiva izkušnja šol je znana, vsaj vsem tistim, ki imajo oči, da bi videli. Naravnost ganljivi pa so fragmenti življenja malega učenca OŠ Morpurgo Alberta Montanarija. V vitrini je med jesenskim listjem nekaj njegovih fotografij, z mamo leta 1937, z očetom 1941-1942, z malo sestrico leta 1943, pred njegovo deporta-

Andrea Roknić in Petar Strčić. Kot ugotavlja v knjigi predsednik tržaške judovske skupnosti Andrea Mariani, ta poskus sinteze dveh pogledov in dveh izkušenj gre v smer zopetne opredelitve širšega pojmovanja teritorija, ki obkroža Trst ter povrnitve vloge kozmopolitskega mesta in stičišča povezave med državami Sredozemlja in Vzhodne Evrope, za katero ga je prikrajšal fašizem. Ta izbira predstavlja tudi pomenljivo stopničko na nujni poti historiografskega zblizanja in dialoga za naše obmejne kraje. Obisk razstave, zlasti za šolnike in šole, lahko predstavlja dragoceno priložnost za razmislek o vlogi izobraževanja in šole v svojem, večjezičnem in večkulturnem mestu, kot je Trst. Razstava je odprta do 31. maja po tem urniku: torek od 10.30 do 16.30, sredo 8.30 - 14.30, četrtek 10.30 - 22.30, petek 8.30 - 14.30, nedelja 11.30 - 17.30. Za informacije in prijave skupinskih obiskov lahko pokličete na tel. 040 633819 ali 334 8229099, www.triestebraica.it, e-pošta museumcarloeverawagner@triestebraica.it.

Davorin Devetak

Projekt za razvoj podjetništva

Slovensko deželno gospodarsko združenje in Zadržna kraška banka prirejata v četrtek, 25. maja, ob 18.30 v dvorani ZKB na Opčinah, ul. Riceratorio 1, predstavitevno srečanje pobude Projekt za razvoj podjetništva. Predsednika SDGZ Edi Kraus in ZKB Sergij Stancich, izvedenca podjetij Coman (Bologna) Orazio Musmeci in Leadership Organizational Learning (New York, Lugano, Milan) ter Roberto De Bacco bodo orisali vsebino in cilje projekta. Le-ta je v prvi vrsti namenjen mladini, razvoj motivacije in podjetniškega duha ter vsestranskemu razvoju posameznika v krajevni in širši skupnosti. Zato so na prvo predstavitevno srečanje povabljeni predvsem mladi iz študijskega okolja in tudi sveta podjetij. Pobuda je nastala ob prizadevanju SDGZ za razvoj mladinskega podjetništva. K njej je prepricano pristopila Zadržna kraška banka, ki skrbi za razvoj mladih strokovnih kadrov in vsestransko osveščenih in angažiranih mladih v naši krajevni družbi in bo v tem smislu tudi finančno podprla projekt. Projekt za razvoj podjetništva je odprt vsem pristojnim in zainteresiranim komponentam naše stvarnosti in dežele, mladim in staršem, šolam in izobraževalnim ustanovam, medijem, drugim stanovskim organizacijam, športnim društvom, mladinskim, verskim ustanovam itd. Vsi omenjeni in drugi zainteresirani so vabljeni, da se udeležijo predstavitevnega srečanja na Opčinah 25. t.m. in izrazijo svoje misli. Za pojasnila in potrditev udeležbe pokličite na tajništvo SDGZ v Trstu (tel. 040 6724828).

Marko Milkovič na čelu vzhodnokraškega rajonskega sveta

RAJONSKI SVETI Vzhodni Kras

Pretekli teden so začeli delovati tudi rajonski sveti. Med prvimi akti tudi teh izvoljenih teles je bila seveda izvolitev predsednika. Stranka Slovenske skupnosti je ponovno potrdila predsednika v vzhodnokraškem rajonskem svetu. Tokra je z vsemi glasovi levosredinske večine bil izvoljen na čelo vzhodnokraškega rajonskega sveta Marko Milkovič, s katerim smo se pogovorili o novih izzivih tega rajonskega sveta.

Na volitvah v rajonske svete ste bili kandidat, ki ste dosegli največ osebnih preferenc. Kaj pomeni to za vas in stranko Slovenske skupnosti tudi v luči dejstva, da ste postali predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta?

To je vsekakor tudi veliko osebno zadoščenje in dokaz, da ljudje čutijo potrebo po novi poti. SSK je bila in je stranka, ki ima največ poslušalcev za tiste probleme, ki sem jih predstavil v svojem volilnem programu. Trdno sem prepričan, da moramo narediti vse, kar je v naših močeh, da oh-

ranimo naš teritorij in vzporedno uspemo najti pot do njegove naravi prijaznega izkoriščanja, saj samo to lahko jamči, da ohranimo in utrdimo našo prisotnost kot skupnost tudi v prihodnje na teh tleh. Menim, da ni dopustno, da imamo tak teritorij, od katerega le redki ljudje živijo!

Kako bi prikazali značilnosti teritorija vzhodnokraškega rajonskega sveta?

Preveč radodarni regulacijski načrti so temeljito spremenili naš teritorij in žal se ta trend še vedno nadaljuje. Po drugi strani je tu, razen redkih izjem, vsem jasno, da naša zemlja, zaradi do nas nenaklonjene politike in nagle spremembe načina življenja, zelo hitro propada in prehaja v tuje roke.

S katerimi vprašanji se boste najprej soočili?

V prihodnjem letu bo dokončno padla fizična meja, ki predstavlja nezacepljeno rano na našem teritoriju. Pripraviti se moramo, da

proslavimo ta dogodek in skušamo navezati čim tesnejše stike s čezmejnimi občinami in pripraviti skupne projekte in po-

bude tako, da bi bila meja v kratkem času le še tematika za zgodovinarje. Poleg tega moramo delati za ovrednotenje in oživitve naše zemlje.

Kako si zamišljate sodelovanje

znotraj rajonskega sveta oz. na zvezi z občinami?

Prepričan sem, da bodo v okviru leve sredine odnosi zelo dobri, vsi svetovalci so zares v redu in polni dobre volje. Upam, da bodo odnosi z opozicijo korektni in v določenih trenutkih tudi konstruktivni. Kar se občine tiče, upam, da bo sedaj župan manj odvisen od desnice in bo zato možen z njim bolj odprt dialog in tvornejše sodelovanje za dobrobit naše zemlje in njenih prebivalcev, končno bi lahko občina začela spoštovati tudi zaščitni zakon. Do sedaj je bilo njeno neizvajanje zakona naravnost škandalozno!

Pa še zadnje vprašanje. Ali so po vašem mnenju pristojnosti rajonskih svetov zadostne, da lahko krajevno prebivalstvo neposredno izraza svoje želje in potrebe?

Vsekakor ne! Rajonski sveti bi morali imeti večja pooblastila, a tudi finančna sredstva za vzdrževanje in upravo teritorija.

Peter Rustja

Pokrajina

Pangerc predsednik pokrajinskega sveta

Vponedeljek, 15. maja, je prvič zasedal tudi nov pokrajinski svet. Na čelo skupščine, v kateri je osem slovenskih svetnikov, je bil izvoljen nekdanji dolinski župan Boris Pangerc.

Nov odbor predsednice tržaške pokrajine Marie Tereze Basse Poropat sestavljajo podpredsednik in odbornik za gospodarski razvoj, kmetijstvo, lov in ribištvo Walter Godina, odbornica za socialne zadeve Marina Guglielmi, odbornica za finance in

Foto Kroma

proračun Mariella Magisteri De Francesco, odbornica za terito-

rij, okolje, infrastrukture in prevoze Ondina Barduzzi, odbornica za delo in poklicno izobraževanje Adele Pino, odbornik za šolske gradnje in javna dela Mauro Tommasini in odbornik za civilno zaščito, vzgojo o okolju, promocijo prostovoljnega dela in politiko miru Dennis Visioli. Žal velja ob tem zabeležiti, da so slovenski predstavniki v odboru in predsednik sveta bili izvoljeni izključno na listah vsedržavnih strank, kljub temu da je Slovenska skupnost tudi na pokrajini dosegla dober volilni uspeh in pripomogla k uveljavitvi zaveznitva.

SESLJANSKI ZALIV 13. dnevi kmetijstva, ribištva in gozdarstva

Valorizacija teritorija, tipičnih proizvodov in zaščita okolja

Venkratnem naravnem okolju Sesljskega zaliva so se v nedeljo, 14. maja, po petih dneh zaključili 13. dnevi kmetijstva, ribištva in gozdarstva, ki so nosili letos naslov Jadran in Kras. Velika izložba tržaškega primarnega sektorja praznuje letos svojo petindvajsetletnico, saj je prvi Dan kmetijstva priredila dolinska občinska uprava z namenom, da se ovrednotijo okolje, ljudje in pridelki tržaškega teritorija. Slednji cilj je živ še danes, k pobudi pa so v teh letih pristopile vse občine tržaške pokrajine s pomočjo finančnih podpor Furlanije-Juljske krajine, Pokrajine Trst, Tržaške trgovinske zbornice in Zadržne kraške banke, ki je bila osrednji pokrovitelj letošnje izvedbe.

V preteklih letih se je pobuda iz Boljuncu selila na tržaški velesejem, nato v staro tržaško pristanišče, letos pa je pobuda zaživevala v očarljivem okviru bivše Karavele v Sesljskem zalivu. Na

ogled in pokušnjo so bili najbolj značilni pridelki s Krasa in Brega, med katerimi so najbolj odmevni znak kakovosti in tipičnosti nosili vino, olje in med (prisotni so bili namreč vsi trije tržaški konzorciji), obiskovalci pa so spoznavali tudi značilnosti lova, gozdarstva, flore in favne tržaškega Krasa. Pod velikimi razstavnimi šotori so bile na ogled domače živali, ki so na Tržaškem najbolj pogoste v posebnem paviljonu, kjer je razstavljala deželna gozdarska služba, pa so rado vedneje privabljale ptice ujede in stojnica tržaških ribičev, ki so privlačno prikazali svoj poklic in biotsko raznolikost severnega Jadrana. Med razstavljalci so bili letos prvič prisotni tudi slovensko ministrstvo za kmetijstvo (v petek je bil Dan Slovenije) in nekateri hrvaški pridelovalci.

Ob razstavah so na prizorišče vabile tudi številne spremne pobude, vodene degustacije olja, sira, medu in vina, pa predavanja in

demonstracije molže in upravljanja z živino. Na predavanjih je sodelovala vrsta uglednih tržaških in deželnih strokovnjakov, govor

pa je bil o oljarstvu v Furlaniji-Juljski krajini, o ribolovu v Tržaškem zalivu in o zaščiti čebel, vrsta didaktičnih dejavnosti pa je bila izrecno namenjena osnovnošolskim učencem. Na sredinem odprtju so pozdravili devinsko-nabrežinski župan Giorgio Ret, deželni odbornik za kmetijstvo Enzo Marsilio, tržaška pokrajinska predsednica Maria Teresa Bassa Poropat, prisotne pa je nagovoril predsednik pravihvalnega odbora Boris Mihalič. Podčrtal je bogat program letošnjih Dnevov, obenem pa je poudaril potrebo po spremembi koncepta kmetijskih dnevov, ki morajo učinkoviteje odgovoriti na nove potrebe kmetijstva na Tržaškem: "Ustvariti moramo sistem, v katerem bodo delovale vse aktivne sile tega področja, popoln sistem, ki ga bomo lahko ponudili svojim občanom, sosedu v pokrajini ter tujemu turistu, ki bo prišel na obisk."

MR

MAČKOLJE

Zapojmo, prijatelji!

Slovensko prosvetno društvo Mačkolje prireja v nedeljo, 21. maja 2006, pevsko srečanje "Zapojmo, prijatelji!". Srečanje bo na prostem, na prireditvenem prostoru "Na Metezici" v Mačkoljah, kjer se sicer odvija vsakoletni Praznik češenj, prva pesem pa bo zadonela ob 17. uri. Prireditve naj ne bi bila klasična zborovska revija, ampak predvsem trenutni prijateljskega druženja pevcev ter ljubiteljev zborovskega petja. V tem smislu se navezuje na posrečeno pobudo "pevskega maratona", ki je leta 1999 na istem prizorišču zbrala nad 20 pevskih sestavov in preko 500 pevcev. Tokrat pa so mačkoljanski kulturni delavci povabili v svojo sredo zore in skupine, s katerimi so v zadnjih nekaj letih spletli tesnejše vezi pevskega in društvenega sodelovanja. Srečanje bodo tako sooblikovali MoPZ Sveti Nazarij iz Kopra, No-net Primorsko iz Mačkolj, MePZ Podgora in pevska skupina Akord, MePZ Štandrež ter MePZ Zavratac, njim v pozdrav bo zapel še društveni MePZ Mačkolje, za prijeten humoristični predah pa bodo poskrbeli člani dramskega odseka PD Štandrež.

Prireditve se, v svoji zamišli spajanja pevskega nastopa s sproščenim druženjem, veže na vrvež in zabavo Praznika češenj, ki bo zaživel, letos že 44., teden kasneje, od petka, 26., do ponedeljka, 29. maja. Za prijetno počutje vseh pa bodo že na pevske srečanju na voljo domače dobrote - v ta namen bodo kioski odprti od 16. ure dalje.

V primeru, da bi vreme ponagajalo, bo program potekal v dvorani občinskega gledališča "France Prešeren" v Boljuncu. Nasvidenje v Mačkoljah!

(NT)

BARKOVLE Prvo sveto obhajilo

Zelo lep in občuten domači praznik

Ze vidim, kako kdo od bralcev zmajuje z glavo, češ dan prvega svetega obhajila je v vsaki fari velik praznik. Že, že..., toda za nas Barkovljane je bil letos ta dan, 14. maj, resnično

nedeljo lil dež, pa je Bog uslišal naše prošnje in je tako naše kot italijanske prvoobhajance le rahlo poškopil. In četrtič: ker je bila slovesnost v cerkvi tako domača in prisrčna, obenem pa zares slo-

rutami ter belim šopkom na prsih, dečki v sinjih partnerskih nošah in s cvetjem okrašenimi slamnički.

Za domačnost in prisrčnost so deloma poskrbeli pevci, ker so med umetne pesmi vpletli tudi ljudske, take, da je lahko sodelovala vsa cerkev. V glavnem pa ima za to zaslugi škofov vikar msgr. Franc Vončina, ki je vodil obred s posebno pozornostjo do otrok, tako da jih je stalno pritegoval k sodelovanju in jim govoril preprosto in ljubeznivo. Že nekaj nedelj prej je svoje pridige prilagajal v prvi vrsti otrokom, ki so se pripravljali na prve Kristusa pod obliko kruha. Pa tudi nam odraslim je prišlo prav, da nas je spomnil, da smo bili s krstom vcepljeni v vinsko trto - Jezusovo skrivnostno Telo - in da lahko duhovno živimo le, če iz te trte prejemamo življenjski sok, s tega Jezusa pri svetem obhajilu, potem ko smo seveda očistili svojo dušo grešnih nav-

lak pri spovedi. Prvoobhajanci so se pod budnim očesom gospe Vere Pertot Poljšak odlično vedli in brezhibno opravili vse naloge. ("Se spominjate," mi je prišepnila sosedica, mlada nona, "ko smo bili mi mladi in ste opravljali vi to, kar zdaj Vera?" - "Se spominjam," sem odgovori-

ram kako staro fotografijo, ki mi je bila še posebno všeč.

Na prvi razstavi sem predstavil sedem slik, in sicer tri krajinske motive (Opčine, Trebče in Repnič), tri portrete ter fantazijsko sliko kraškega dvorišča. Portret ponavadi nastane tako, da obraz najdem na kaki reviji ali tiskovini, ostalo pa izrišem sam po svoji fantaziji.

Na razstavi si predstavil le majhen izbor slik, kajne?

Veliko sem risal po naročilu, kar pomeni, da sem dokončane izdelke oddal oz. prodal, tako da leti niso več v moji lasti. Zatem nekaj časa nisem ustvarjal. Iz mojega prvega obdobja pa sta mi ostali dve sliki. Štiri slike so nastale prav za to razstavo, eno pa so mi posodili. Še ena moja slika pa je na ogled v sklopu skupinske

la, "le da so v tistih časih učili verouk duhovniki, zdaj pa Vera opravlja tudi to." Naloge prvoobhajancev so pa bile, poleg tega, da so odgovarjali mašniku (lepo, soglasno, v koru), da so brali prošnje in pri darovanju prinesli na oltar kruh, kelih in razne druge darove zemlje. Najvažnejša naloga pa je bila seveda pristop k oltarju in prejem sv. Rešnjega Telesa. Želimo jim, da bi ga pogosto prejemali celo življenje in živeli po Kristusovem nauku: Ljubite se med seboj, ljubite bližnjega, zlasti ljubite Stvarnika. Ob koncu maše se je msgr. Vončina zahvalil gospe Veri, ki je vestno in potrpežljivo učila in pripravljala prvoobhajance, in sploh vsem, ki so pomagali, da je ta praznik lepo uspel. Gospa Vera pa je v imenu prvoobhajancev in njihovih staršev povabila vse prisotne na prigrizek v "Društvo" v ulico Bonafata 6.

Pa še peti razlog, da smo Barkovljani še posebno veseli letošnjega prvoobhajilnega dne: snemala nas je televizijska kamera! Ali ste pri večernem televizijskem dnevniku videli naše pridne prvoobhajance v narodni noši? Ali niso bili čudovito lepi, vsi tako beli in sinji kot vedro nebo? Naj se tu še posebno zahvalim vsem plemenitim gospem, ki so žrtvovale svoj čas in svoje moči za pripravo noš. Bog povrni njim in vsem, ki so vložili svoj trud v pripravo tega zares lepega praznika, zlasti msgr. Vončina in gospe Veri. In pevcem!

Nada Martelanc

razstave društva Kons 50 x 50 v Tržaški knjigarni.

Zanimivo se mi zdi, da spajaš naivno in realistično slikarstvo.

Moj prvinski stil je naiven, včas pa so mi seveda tudi detajli. V primeru slike s trebenskega trga se je namreč zgodilo, da sem ozadje prerisal, človeški obrazi pa na fotografiji niso bili dovolj jasni, zato sem jih reinterpretiral po svoje. Slikanje ti predstavlja konjček, tega ne delaš poklicno.

Tako je. Trenutno sem zaposlen kot pek, s slikanjem pa se bavim v prostem času. Želim pa si, da bi se lahko v prihodnosti s slikarstvom ukvarjal tudi poklicno. Tu ne mislim samo na slikanje s svinčnikom, ampak tudi na stripe, ilustracije in podobno.

Veliko mi pomeni, da lahko svoja dela predstavim na samostojni razstavi. V preteklosti sem razstavljal samo v sklopu skupinskih razstav. Ta dogodek mi predstavlja velik korak naprej. Trenutno namreč že razmišljam o naslednji razstavi. Kot sem že povedal, se bom preizkusil v barvni tehniki, in sicer tako, da bom poleg sivega svinčnika uporabil tudi barvice. Ne izključujem pa možnosti, da bom v prihodnje skupaj z risbami predstavil tudi kako svojo prozo, saj se ukvarjam tudi s pisanjem.

Primož Sturman

Šest oseb išče avtorja, režija Mario Uršič, sezona 2000/2001), ki je nad trideset let v svojevrstnem slogu, s svojim markantnim, psihološko natančno obdelanim oblikovanjem dramskih likov žlahtnil umetniško podobo SSG. Kot vsakič so tudi letos razglasili imena nagrajencev ZDUS ob svetovnem dnevu gledališča 27. marca. Petjetu ob zasluženem priznanju čestitajo gledalci, ki so uživali ob njegovih kreacijah.

razstave "Power Flower" fotografa Kina Extrade.

Slovensko pastoralno središče v Trstu prireja 2. junija 2006 enodnevno romanje na Ptuijsko Goro k "Mariji s plaščem" in na ogled Ptujja, najstarejšega mesta na Slovenskem. Spored romanja je na voljo v zakristiji cerkve sv. Jakoba, vse ostale informacije lahko dobite po telefonu na ime Gerdol Mario, tel. št. 040 911655. Vabljeni k udeležbi.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO MAČKOLJE

vabi na pevsko srečanje

ZAPOJMO, PRIJATELJI!

V nedeljo, 21. maja, ob 17. uri

v Mačkoljah, na prireditvenem prostoru "Na Metežici"

Sodelujejo zbori in skupine iz Kopra, Mačkolj, Podgore, Štandrež in Zavratca ter igralci dramskega oddelka PD Štandrež

Medverski dialog Ob vesaku

Vesak je praznik, ki ga budisti praznujejo na majsko (lahko pa tudi aprilsko) polno luno. Na ta dan se spominjajo rojstva, razsvetljenja in smrti Bude. Predsednik Papeškega sveta za medverski dialog, nadškof msgr. Michael L. Fitzgerald, je ob tej priložnosti izdal posebno poslanico, v kateri izpostavlja obstoječ dialog med obema religijama: "Kristjani verujemo, da se je agape v največji meri utelešila v Jezusu Kristusu, Božjem sinu, ki je postal človek in ki je vse svoje življenje oznanjal veselo novico o Božji ljubezni tako

v besedi kot v dejanju. Največje znamenje njegove ljubezni je Jezusova smrt na križu za celotno človeštvo. Poleg tega je Jezus vir in navdih darovanske ljubezni, saj tudi v sv. evharistiji podarja samega sebe. Možno povezani s tem virom ljubezni moremo kristjani slediti Jezusu tako, da izkazujejo ljubezen bratom in sestrām, prav posebej ubogim in trpečim. V dialogu z vami smo spoznali, da budisti posebno pozornost posvečate medsebojni ljubezni, ki jo utemeljuje pojem "metta" - gre za ljubezen brez želje po posedovanju in za nesebično pomoč bližnjemu. Ta ljubezen je pripravljena žrtvovati svoje potrebe za blagor človeštva. "Metta" torej - po budističnem nauku - ni omejena zgolj na dobrohotne misli, ampak se udejanja v karitativnih dejanjih in se izraža v služenju posamezniku in skupnostim. Resnično gre za univerzalno dobroto. Prav tako moramo omeniti tudi drugo krepost, t. i. "karuno", ki govori o ljubečem sočutju z vsakim živim bitjem. Ali bi ne bilo za budiste in kristjane današnjega časa, v katerem besedo ljubezen velikokrat uporabljamo in tudi zlorabljamo, koristno, da bi z upoštevanjem obeh tradicij ponovno odkrili njen prvotni pomen in da bi svoje

razumevanje ljubezni razdelili drug z drugim? Takšno dejanje bi opogumilo vernike obeh veroizpovedi, da bi pri graditvi odnosov, ki temeljijo na ljubezni in resnici, med seboj sodelovali. Bilo bi izraz vzajemnega spoštovanja, vzdrževanja dialoga ter sodelovanja v služenju najbolj potrebnim. Svoje premišljevanje bi rad zaključil s

Foto PR

sklepno željo, in sicer, da bi bilo praznovanje vesaka priložnost, da bi se utrdilo prijateljstvo med budisti in kristjani ter da bi se naše sodelovanje krepilo v duhu ljubezni - agape in "mette". V istem duhu vam iskreno voščim vesel vesak.

Vesak je praznovala tudi tržaška budistična skupnost. Budistični center na ul. Marconi 34 deluje od leta 1989, vodi pa ga budistična redovnica Malvina Savio. Med projekte centra sodi tudi humanitarna pomoč tibetanskim beguncem v Indiji. Omenjeni projekt so predstavili na predvečer vesaka, in sicer v četrtek, 11. maja, in sicer s pomočjo videoposnetka ter ob zvokih indijske ter mongolske glasbe. Svečanost vesaka je potekala v petek, 12. maja, v prostorih centra, kjer so s petjem in molitvami obeležili edini budistični praznik, ki ga predvideva tudi konvencija med italijansko državo in Zvezo budističnih skupnosti Italije. Konec tedna je za tržaško budistično skupnost pomenil tudi pot na Koroško, kjer so v nedeljo sledili postavitvi temeljnega kamna centra za tibetansko zdravilstvo v Hüttenbergu, kjer so se srečali z Dalaj Lamo.

PR

POGOVOR Milan Lavrenčič

"Če rišem prosto, je to stvar mojega navdiha"

Mladi openski umetnik Milan Lavrenčič se je aprila predstavil s svojo prvo samostojno razstavo v Zinkovem domu na Opčinah. V prejšnjih letih je sodeloval z biltenom Škrat, ki ga izdaja Sklad Mitja Čuk, nastopil pa je že na nekaj skupinskih razstavah. Ukvarja se s stripom, riše pa tudi s svinčnikom. Njegov stil je spoj naivne in realistične umetnosti.

Kdaj si se sploh začel ukvarjati z likovno umetnostjo?

Z likovno umetnostjo sem začel v otroških letih, moja prva velika ljubezen je bil strip. V višješolskih letih pa sem spoznal tehniko svinčnika. Spomnim se dogodka, ki mi je dal veliko zagona in vne-me za slikanje s svinčnikom. Na naši šoli, pedagoškem liceju Anton Martin Slomšek, je bil tedaj v službi tajnik, ki je risal s svinčnikom. Nekega dne sem videl njegovo risbo in si sam pri sebi rekel, da bom tudi jaz nekega dne risal tako kot on oziroma da ga bom presegel.

Na likovnem področju pa si se tudi izobraževal, kajne?

Na področju risanja s svinčnikom sem samouk. Do danes sem risal izključno s sivim svinčnikom, seveda različnih trdot. V bližnji prihodnosti pa se bom preizkusil tudi v barvah. Kar se pa stripov tiče, sem pred leti imel priložnost, da sem se v Umbriji udeležil tečaja oblikovanja. Teden, ki sem ga preživel med uveljavljenimi ustvarjalci, mi je dal zelo veliko.

Na prvi samostojni razstavi so bile na ogled samo slike s svinčnikom, in sicer krajevni, torej kraški motivi, nekaj pa je tudi portretov.

Če rišem prosto, je to stvar mojega navdiha. Podoba, ki si jo zamislim, moram samo prenesti na papir. Večkrat pa pravega navdiha ni, v takem primeru grem na teren s fotografskim aparatom in slikam motive, ki me zanimajo, ter jih potem skušam prenesti na papir.

Nekajkrat pa sem motiv našel tudi med starimi fotografijami, recimo, v kaki zgodovinski knjigi. Zgodilo pa se je tudi, da mi je znane naročil, naj mu reproducir-

SSG Podelitev nagrade ZDUS

Za življenjsko delo nagrajen Anton Petje

Vsoboto, 13. t.m., je po ponovitvi letošnje zadnje produkcije SSG, Goldonijeve igre Il campiello, v režiji Z. A. Sokolovića, potekala na odru Kulturnega doma v Trstu krajša slovesnost. Predsednica

Združenja dramskih umetnikov Slovenije Alenka Pirjevec je izročila nagrado ZDUS za življenjsko delo, od lani poimenovano odličje Marija Vera, upokojenemu, a še vedno aktivnemu igralcu Antonu Petjetu (na sliki v odlični zasnovani vlogi očeta v Pirandellovi drami

MEDIJI: MREŽA KOMUNIKACIJE SKUPNOSTI IN SODELOVANJA

40. SVETOVNI DAN
SREDSTEV
DRUŽBENEGA
OBVEŠČANJA

28. MAJA 2006

Sodeluje

NOVI
GLAS

V Sloveniji je dvanajst let vladala stran, ki je bila močno navezana na prejšnjo državo

Začetek privatizacije z upoštevanjem nacionalnih interesov

V Sloveniji se dogodki hitro vrstijo, od katerih naj bi bila večina pomembnih za družbo in državo, nekateri pa so vsaj po mnenjih in zatrjevanjih opozicije premalo preučeni oz. premišljeni in naj bi bili zato škodljivi za narodne interese in koristi. Zelo številne in različne odzive so povzročila izhodišča, ki jih je prejšnji teden sprejela vlada glede privatizacije bank in gospodarskih družb, ki jih že celotno obdobje po osamosvojitvi vodi in upravlja država. Izvršilna oblast je zdaj začela uresničevati obvezo, vsebovano v koalicijski pogodbi strank vladne koalicije, da bo postopno privatizirala vsa slovenska podjetja, ki so še v državni lasti. Le-teh pa je v Sloveniji več kot polovica.

Vlada meni, naj Nova ljubljanska banka, največja finančna in denarna ustanova v Sloveniji, ostane v večinski domači lasti. Pri privatizaciji Nove kreditne banke Maribor in družbe za telekomunikacije Telekom Slovenije pa naj bi država ohranila kontrolni delež. Začetek privatizacijskega procesa je takoj zadobil politične razsežnosti predvsem zaradi napovedi bruselske bančno-zavarovalniške skupine KBC, ki je 34% lastnica Nove ljubljanske banke, da se odpoveduje svoji vlogi v strateški usmeritvi banke. Belgijska poslovna partnerica bi namreč hotela postati večinska lastnica osrednje slovenske poslovne banke, kar pa je finančni minister dr. Andrej Bajuk zavrnil z utemeljitvijo, "da je morebitni večinski delež skupine KBC v Novi ljubljanski banki za Slove-

nijo nesprejemljiv, ker s tem omenjena banka ne bi bila več pod nadzorom slovenske monetarne oblasti." Ostro se je odzval nekdanji predsednik vlade Anton Rop, sicer finančni izvedenec iz LDS, ki zatrjuje, "da je v ozadju morebitnega umika belgijske bančno-zavarovalniške skupine KBC zgolj namera sedanje vladne garniture, da politično prevzame Novo ljubljansko banko, ki je eden najpomembnejših finančnih stebrov oziroma sistemov v Sloveniji."

Tudi na drugih pomembnih področjih slovenske politike in države se nadaljujejo trenja ali spori med strankami, ki tvorijo parlamentarno in vladno večino ali pa so v opoziciji. LDS se čedalje bolj izolira od Socialdemokratske stranke, čeprav obe zatrjujeta, da sestavljata tako imenovano politično levico v Sloveniji. Predsednik LDS Jelko Kacin ostro polemizira z Borutom Pahorjem, ker je pristal na sodelovanje socialdemokratov pri izvajanju projekta Partnerstvo za razvoj v okviru vlade Janeza Janše. Pahor mu odgovarja, da je partnerstvo za razvoj, s programom reform na osemdesetih področjih, v interesu vseh Slovencev, česar pa LDS, ki v projektu ne sodeluje, ne upošteva. Del polemik na raznih področjih, ki potekajo v Sloveniji, se seveda vključuje v priprave na lokalne volitve v Sloveniji, ki bodo predvidoma v začetku meseca oktobra. Pri tem kot nevsačdanjo zanimivost omenjamo, da je svojo kandidaturo za mesto ljubljanskega župana napovedal

tudi zvezdogled in vedeževalec

Danijel Šmid-Danni, ki je javnosti najbolj znan po prerokovanju na televizijskih zaslonih. Važen dogodek v pripravi na volitve naj bi bil občni zbor članov Gibanja za pravičnost in razvoj, ki ga je ustanovil predsednik države dr. Janez Drnovšek, ki bo 28. maja v gradu Turjak. V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije bodo z osrednjo republiško razstavo in obsežnim zbornikom zaznamovali bližnjo petnajstletnico osamosvojitve Slovenije. Ob predstavitvi projekta so poudarili, "da je bila osamosvojitve bleščeča vojna, vojna za učbenike." Državni sekretar v kabinetu predsednika vlade, odgovoren tudi za organizacijo osrednje državne proslave ob petnajsti obletnici osamosvojitve, Aleksander Zorn, je bil nazoren, ko je dejal: "Zgodilo se je, da je v politiki dvanajst let vladala stran, ki je bila močno navezana na prejšnjo državo, ki je sicer zagreto sodelovala pri spremembah, hkrati pa v zadregi potiskala vse dogodke, ljudi, dokumente in druge pomembne, prelomne in za nas zgodovinske področnosti v pozabo. Zaradi tega tudi slovenski učenci malo vedo o naši osamosvojitvi."

Politična razdeljenost ključni problem za Slovence v Italiji
Politični tednik Demokracija v Ljubljani, ki izhaja v nakladi

11.000 izvodov, je v svoji novi številki objavil obsežen pogovor z odvetnikom Damijanom Terpinom, deželnim tajnikom Slovenske skupnosti, edine slovenske politične stranke v Italiji. V intervjuju je podrobno, natančno in objektivno obravnaval položaj naše narodne skupnosti. V odgovoru na ustrezno vprašanje je dejal tudi naslednje: "Da Slovenci v Italiji nimamo zbirne stranke, je naš ključni politični problem. Ker smo razdeljeni, Italijani delajo z nami, kar hočejo. Vsi govorijo o tem, da je treba spoštovati pluralizem. S tem se strinjam, toda tudi Južni Tirolci imajo pluralizem; znotraj stranke imajo primarne volitve, in kdor zmaga, postane uradni kandidat. Mi Slovenci v Italiji pa se gremo reševati svet, svojih ključnih problemov pa očitno nismo zmožni sprejeti zaradi svoje razdeljenosti. To je rak rana."

Marijan Drobež

SNG NOVA GORICA Zadnja premiera v letošnji sezoni

Vznemirljivi pogledi v nedoumljivo človekovo notranjost

Zlati blesk letošnje, 50. sezone Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica počasi blesti, saj se po uspešnih domačih produkcijah in vrsti zanimivih gostovanj, ki se sicer še nadaljujejo, jubilejni meseci naglo bližajo epilogu. Premierno je bila že uprizorjena tudi zadnja predstava v izvedbi igralcev ansambla SNG, in sicer v četrtek, 20. aprila, ko je bilo spet z odrskimi lučmi osvetljeno prizorišče pod odrom, V Kotu, ki se je izkazalo, kljub varnostnim pomanjkljivostim, kot zelo primeren prostor za komorne predstave. Slednje nudijo gledalcu drugačen, intimnejši stik s čarobnostjo gledališkega ustvarjanja. Na prostorsko premišljeno postavljenem odskem okviru scenografa in kostumografa Emirja Gelja, rojenega v Sarajevu, živečega v Torontu, so se v režiji umetniškega vodje SNG NG, Primoža Beblerja, pod skupnim naslovom Zanke male fantastike, s podnaslovom Verbalni kabaret, zvrstile tri kratke enodejank: dve, Davno tega, daleč stran in Univerzalni jezik, ameriškega avtorja Davida Ivesa (1950) in ena, radijska igra, Nova notranjost, slovenskega pisca Boruta Gombača, ki je tako doživela odrski krst. Bebler, drugi režiser v domači gledališki hiši, je s subtilnim smislom za neslutene vsebinske podobnosti izbral ta dramski triptih in v njem pretanjenost iskal skupne niti, ki bi sestavljale nekakšno celotno vezeno. Z Ivesom se je Bebler soočil že leta 1999, ko je v Mali Drami režiral slovensko prazgodbo njegove

vih kratkih komičnih iger pod skupnim naslovom Zadet pravi čas, kot so ga imele ob krstni uprizoritvi na OFF Boradwayu (1993). V slovenski jezik jih je mojstrsko preli, že pred desetimi leti, Srečko Fišer. Enkrat je še posebno prevod igre Univerzalni jezik, pri kateri si je Fišer moral ex novo z neverjetno bistrimi, posrečenimi, s prefinjenim humorjem pretkanimi asociacijami izmisliti besede, smiselne zveze... Tako da pravzaprav ta igra nosi v sebi pravcati izvorni avtorski

moškini in žensko izmuzljivo nedorečen, saj sta nekako vsak svet zase, ki se približujeta, pa spet razhajata. Pri tem resničnost skoraj nezavedno začenja prehajati v irealnost, v fantastiko, ki gledalca popelje izven meja doumljivega, da se še sam znajde v tem prečudnem fantastičnem vrtinčenju. Vse skupaj je tudi preprejeno s prosjo mrežo humorja, ki razbremeni trpkost bivanjskih vprašanj.

V igri Davno tega, daleč stran mlad par doživlja zadnji dan v starem stanovanju. Med spravljanjem ženo

Miha Nemec in Alida Bevk v igri Davno tega, daleč stran

del. Nekakšen "površinski" skupni imenovalec vseh treh enodejank je oglas: za stanovanje, za erotični doživljaj in za tečaj jezika. Vse tri pa imajo skupne globinske razsežnosti, podtalen vir hrepenenja, ki izvira iz duševne stiske, nezadoščenja, razmišljanja o smislu bivanja, iz poigravanja usode s slehernikom, minljivosti, nikakršne gotovosti v tuzemskem bivanju. V vseh je stik med

Lauro – v občuteno krhkost in v obilico dvomov jo je ovil tenkočuten opis Alide Bevk – obsejajo dvomi o smiselnosti njenega življenja, selitve...Mož Gus – s topostjo in samozavestnostjo ga je jasno izrisal Miha Nemec – se ji zdi tako daleč od njenega čutenja in razmišljanja. Ne razume je. Zavezan je vase, prevzet od potrošniške miselnosti ne zaznava ženinega malodušja. Misel na skrivnostno izgubilo Ruth še bolj po-

globi njuno razhajanje in dejanje se s prihodom nekdanjega (?) stanovanca Jacka (Iztok Mlakar v povsem novih igralskih izrazih) prevesi v fantastiko, kjer najdemo še Gazdarico v odločno krepki interpretaciji Mire Lampe-Vujičić. Miha Nemec je najprej ves prevzet od pričakovanja, nato pa bridko razočaran protagonist igre Nova notranjost, ki nas vodi v prečudno, z moro ali s strastnimi erotičnimi sanjami in občutji preživeto noč vdovca, obremenjenega s samomorom mlade žene in z lastnimi ljubezenskimi travmami. Vsega se želi otresti ob sladkosti ljubezenskega srečanja z žensko, preko oglasa. A zmenek ni tak, kakršnega je pričakoval. V temi vabeči, vroči, a izmuzljivi ženski glas (Mira Lampe-Vujičić, Alida Bevk, Ana Facchini), le še dodatno poglobi njegovo negotovost in občutek nemoči obvladati situacije in življenjskih stisk nasploh.

Po teh dveh kar travmatičnih ogledih gledalca razbremeni zabavna enodejanka, z obilico humorja, Univerzalni jezik, v kateri si goljuf Don (v plastično niansiranem opisu Iztoka Mlakarja), željan dobričke, omisli jezik "unamunda". Prva se pri njem oglasi sramežljiva, jecajoča, Dawn (izvrstna Ana Facchini), ki se ob izmišljeni govornici sprosti in neha jecati. Njeno ozdravljenje prinese katarzo obema, saj se med Dawn in Donom zaiskri ljubezen, medtem pa potrkajo na vrata učilnice še drugi učenci, ki se vneto lotijo unamunde. Domiselno izbran splet odrske fantastike z jedkim priokusom oz. režiserju Beblerju poleg omenjenih igralcev pomagajo splesti lektor Srečko Fišer, dramaturginja Martina Mrhar (z asistentko Majo Lapornik Pelikan), oblikovalca giba in luči, Branko Završan in Samo Oblokar, in asistentka scenografa in kostumografa Iris Kovačič.

Iva Koršič

Kratke

V Novi Gorici štirje zdravniki postali koncesionari

V Novi Gorici je v začetku maja začela veljati nova organiziranost oz. so uveljavili preobrazbo tamkajšnjega zdravstvenega doma. Le-ta zagotavlja zdravstveno varstvo prebivalcem mestne občine Nova Gorica ter občin Šempeter-Vrtojba, Miren-Kostanjevica, Brda in Kanal ob Soči. Dr. Mihael Demšar, ki je bil osemnajst let direktor zdravstvenega doma, je odstopil od tega mesta, ter se je odločil za koncesijo, to je za nekakšno obliko zasebnosti v javnem zdravstvu. Odslej bo delal zgolj kot zdravnik splošne medicine v svoji ambulanti. Hkrati z njim je mestna občina Nova Gorica v soglasju z ministrstvom za zdravje podelila koncesijo tudi dr. Enisi Demšar, Damijani Šinigoj in dr. Maji Pavlin-Klemenc. Vsi so zdravniki specialisti družinske medicine.

Nov status omenjenih zdravnikov v sicer javnem zdravstvu za zavarovanje oz. bolnike ne bo pomenil nobenih sprememb. Bo pa morda delno osiromašil, vsaj začasno, prestiž zdravstvenega doma, ki ga je v veliki meri zagotavljal nekdanji direktor dr. Mihael Demšar. Za novega direktorja omenjene zdravstvene ustanove je Mestni svet občine Nova Gorica imenoval Marjana Pintarja, doslej načelnika ene izmed občinskih služb.

Na evropsko pravno Fakulteto v Novi Gorici se je vpisalo 327 študentov

V Novi Gorici bodo v novem akademskem letu 2006/2007 začeli delovati oddelki ali študijski programi nekaterih univerz in drugih visokih šol. Vpisi vanje so v pretežni meri že zaključeni, zdaj pa za študente in njihove profesorje pripravljajo ustrezne prostore. V Novi Gorici bo najpomembnejši dogodek na področju visokošolskega izobraževanja začetek delovanja preoblikovane Politehnike, ki je postala Univerza, in pričetek delovanja Evropske pravne fakultete.

Vpis na Evropsko pravno fakulteto je presegel pričakovanja. V triletni program prve stopnje in dvoletni program druge stopnje omenjene fakultete se je namreč že v prvem prijavnem roku vpisalo 327 bodočih študentov. Imeli bodo status rednih ali pa izrednih študentov. Medtem se dr. Karl Bonutti, nekdanji slovenski veleposlanik pri Svetem sedežu, skupaj z nekaterimi ustanovami in uglednimi posamezniki, zavzema za to, da bi na območju Nove Gorice oz. Gorice ustanovili Univerzo EU, ki bi bila prva visokošolska ustanova v okviru evropske povezave.

SNG NG / Očarljiva, a hladna Ana Karenina zagrebških igralcev

Novogoriška publika, žal ne zelo številna, je, tudi stoje, v četrtek, 4. t.m., namenila dolgotrajen, topel aplavz igralcem iz Zagrebškega gledališča mladih - Zekaem, ki so prišli v goste v SNG s svojo lanskoletno uspešnico Ana Karenina. Slovito delo

Leva N. Tolstoj, edinstven primer romana o ženskem prešustvu v ruski realistični literaturi, v svetovni pa gotovo najslavnejši s to tematiko, je navdihnilo mnoge gledališke in filmske režiserje, da so njegovo vsebino prelili na odrske deske in filmska platna. Mojstrsko napi-

sana ljubezenska zgodba o ženski, razdvojeni med možem Kareninom, sinčkom in ljubimcem Vronskim, prepolna prekipeljavajočih čustev, je globoko prevzela tudi mladega režiserja Vasilija Senina, rojenega 1977 v St. Petersburgu v Rusiji, ki je osnoval dramatisacijo na ključnih vsebinskih stebrih, čeprav kot mnogi njegovi vrstniki ne verjame v velike zgodbe, a si jih vendar želi. Za širokopotezno, natančno realizirano odsko uprizoritev, ki navezuje pripoved s konca 19. stoletja z današnjim časom in našimi odnosi v družbi, družini in med zakonci, je prejel na lanskoletnem festivalu Mess v Sarajevu nagrado Jurislav Korenić za najboljšega mladega režiserja. Senin je tudi vizualno zelo učinkovito obdelal predstavo, pri kateri se, sicer na večkrat izpraznjenem odru, na velikih panojih v ozadju domiselno izpisujejo najpomembnejše misli iz romana. Fini, bogati stilni kostumi Doris Kristić in s premišljeno uporabo tehničnih pripomočkov prikazano ozračje nam pomagajo zživeti se v obravnavani čas. Celota nas očara s svojo spektakularnostjo in izvrstno igro petindvajsetih igralcev. Toda pri pikolovski izostrenosti, a hladnih opisih glavnih protagonistov smo pogrešali srčnost in izrazito poudarjena čustva. Razvadili so nas pač člani domačega ansambla SNG Nova Gorica, ki nam jih znajo vselej posredovati tako "mediteransko" pristno in neposredno. / IK

V Štanjelu na ogled ročna dela iz domačega okolja

V Raztavišču Stolp na vratih v Štanjelu na Krasu prikazujejo ročna dela, stvaritve štirih domačinov. Stana Uhelj, upokojena učiteljica, ima veliko veselje do ročnih del. Spretnosti šivanja, pletenja in vezanja jo je naučila mama. Rada se spominja pouka vezanja z učiteljico. Odkar je v pokoju, se ročnim delom lažje in veliko posveča. Edvard Uhelj, upokojeni železničar iz Gabrij na Vipavskem, izdeluje koše, opleta steklenice. Pri svojem delu uporablja beke. Včasih je izdeloval tudi "gratune" za vozove in koše oprtnjake. Marjanca Orel, frizerka v pokoju, izdeluje predvsem gobeline, kvačkane prte in rožice. Razstava izdelkov domače oz. umetne obrti omenjenih ustvarjalcev bo na ogled do 14. junija.

Slovenijo imam rada

Še o nogometu ...

Svetovno nogometno prvenstvo je že krepko za nami, o njem pa kljub vsemu še vedno razmišljamo, beremo, pišemo in razpravljamo. No, jaz spadam v tisto kategorijo ljudi, ki o njem samo abstraktno razmišljajo in celo to šele potem, ko so nekaj tednov nehoti vseh pred očmi medije, sosede, prijatelje in znance, ki so vse dolge dneve razpravljali o preklemani žogi, ki se kotali po travniku. Priznati moram, da so moji večeri ves ta čas minevali v svetem miru ob skovikanju sov in oddaljenem laježu srnjakov, pod mirnim poletnim zvezdnatim nebom, v mali kraški vasi, kamor nikoli ni seglo vpitje razgretih navijačev. Kljub tej božanski sreči pa sem morala tu pa tam, iz čiste vljudnosti, prisluhniti pogovoru o kakovosti posameznih ekip, o pripravljenosti sodnikov in ne nazadnje o tem, da naših, slovenskih nogometašev na prvenstvu spet nam ni bilo dano spremljati.

Saj ne rečem, Slovenijo imam tako iz srca rada, da bi ji iskreno privoščila nastop in zmago na prvenstvu, celo nekoliko ponosna bi bila na tak podvig. Kljub temu se ne strinjam z vsemi tistimi, ki trdijo, da sta soliden nastop in

zmaga na nogometnem prvenstvu najboljša promocija države. Prepričana sem, da je nogometna promocija za tiste države, ki se na drugih področjih ne morejo izkazati, ali pa slepilo za tiste uboge državljane, ki se drugače dušijo v revščini (vzemimo na primer Brazilijo). Ker v Slovenijo trdno verjamem, pa mislim, da take promocije sploh ne potrebuje, saj so njeni razvojni uspehi v zadnjih petnajstih letih močno utrdili njen ugled v Evropi in svetu. Poleg tega naj dodam, čeprav v nasprotju s splošnim trendom, da nogomet, po mojem skromnem prepričanju, sploh ni edini, niti najlepši in najboljši izmed športov. Zakaj ne bi bili še bolj veseli zlate kolajne na svetovnem mladinskem kajakaškem prvenstvu v Solkanu? Kajakaštvo je izjemen šport in res je lepo, da mladina spoznava in vzljubi lepoto naših klubov vsemu kar neokrnjenih vodotokov. Pa tudi pogum zahteva in srčnost. Podobno je tudi z alpi-

življenje pridobiva nove vrednote in človek se lahko pomeri sam s seboj ter oceni samega sebe.

Pravzaprav državo promoviramo tudi državljani sami in to na vsakem koraku: ko smo v tujini prijazni in se kulturno obnašamo, ko doma in po svetu ustavimo avto ob prehodu za pešce ter damo prednost mimoidočim, ko prijateljem in znancem pripovedujemo o naši deželi in njenih naravnih lepotah. Država sama pa prispeva k svoji promociji s kakovostjo življenja, ki jo nudi državljanom, z vzgojo, ki jo nudi najmlajšim, in s skrbjo, ki jo posveča ostarelim. Promocija države je kakovost življenja v njej in ta kakovost stoddostno prednjači pred pridobljenimi nogometnimi pokali.

Promocijo države sreča pravzaprav na vsakem koraku. Zadnjič, ko sem spremljala moža na travmatološki oddelku v šempetarski bolnišnici, so me prijetno presenetili lističi z zahvalami, ki so bili razobešeni na hodnikih. Poleg slovenskih jih je bilo veliko napisanih v angleščini, pa tudi v nemščini, italijanski in celo madžarščini. Napisali so jih odhajajoči bolniki, ki so se želeli zahvaliti za strokovnost, prijaznost, urejenost in čistočo šempetarske bolnišnice in njenega osebja. Lepa je taka promocija, verjemite mi, in vsi državljani se je moramo bolj veseliti kot vsakega nogometnega pokala.

Res je čas, da nehemo s tanzanjem, kako smo slabi in kako so drugi boljši. Čeprav priznavam, da kritičnost vodi iz stagnacije v napredek, sem obenem prepričana, da Slovenci le preveč negativno gledamo nase kot narod. Mnogo je pozitivnega na tem čudovitem koščku zemlje, ki je naša in na katero moramo biti ponosni. In tudi zamejska mladina, ki po ugotovitvah nekaterih medijev tako strumno navija za Italijo (pa na žalost ne samo kar se tiče nogometa), bi morala biti veliko bolj ponosna na to našo malo, a prav v ničemer manjvredno domovino.

Suzy Pertot

Trgovanje z nepremičninami v Sloveniji

Več kot tisoč tujcev kupilo hišo ali parcelo

Iz evidence, ki jo vodi Davčna uprava Republike Slovenije o kupcih nepremičnin glede na njihovo državljanstvo, izhaja, da je od odprtja tržišča pa doslej v Slovenijo kupilo kakšno nepremičnino že več kot tisoč tujcev. Med njimi je največ Italijanov, Avstrijcev, Nemcev in Angležev. Največ nepremičnin je bilo kupljenih na območjih davčnih uradov Koper,

Murska Sobota in Kranj. V sedemdesetih odstotkih primerov so bile kupljene stanovanjske ali pa počitniške hiše. Lokacije so turistično najbolj znani in privlačni predeli Slovenije. Tujci zlasti povprašujejo po počitniških hišah v Piranu in Portorožu, v Prekijah (to je v Prekmurju), kjer je veliko zanimanje za zidanice z vinogradom, ter na Bledu in v Bohinju. V Sloveniji zidane počitniške

hiše prodajajo po ceni od 80.000 evrov navzgor. Z odprtjem nepremičninskega trga so se najbolj bali razprodaje počitniških nepremičnin na Primorskem. Vendar do večjega navala, ki so ga pričakovali predvsem s strani italijanskih kupcev, ni prišlo. Tujci se v glavnem zanimajo za nakupe hiš na Krasu oz. na Goriškem. Starejše hiše, ki jih je treba obnoviti, prodajajo po okoli 50.000 evrov. Na obalnem območju, to je v slovenski Istri, je ponudba počitniških hiš nekoliko večja, cena ene hiše pa v najbolj iskanih predelih znaša celo od 100.000 evrov navzgor.

M.

BENEČIJA Postaja Topolovo

Oaza, kjer se čas ustavi

Težko je za nekatere sprejeti dejstvo, da so urini kazalci v Topolovem naravnani po čisto drugačnem časovnem razmerju kot v

družbe.

Kdor ljubi Topolovo in se po njem v obdobju festivala potepa že nekaj let ter je pri mizi hkrati edini, ki pozna pot do skri-

polovške postaje, da bi prisluhnili prebiranju poezij našega sopotnika. Jurij Paljk je sicer moral svoje verze interpretirati na odprtem, osvežilne kaplje

dežja pa so začetno lokacijo onesposobile. V tesnem, a prijetnem prostoru čakalnice je pesnik, ki ga je predstavil beneški 'kolega' Miha Obič, nastopil z izborom poezij, ki jih je prebral v slovenskem, italijanskem in furlanskem jeziku.

Srečanje z odgovornim urednikom našega tednika je pač sodilo v niz pesniških nastopov, ki so že nekaj let stalnica topolovške Postaje. Letos je bil spored tovrstnih književnih utrinkov dokaj pester. Nastopili so med drugim pesnica Alexandra Petrova, Pierluigi Cap-

Foto IG

našem 'običajnem' svetu. Tega se morajo zavedati tudi nekateri umetniki, ki se podajo v biser Nadiških dolin, da bi pred 'izbranim občinstvom' prikazali kanček lastnega ustvarjalnega navdiha.

Ni lahko namreč dopovedati pesniku, ki se je s prireditelji zmenil, "da bom gor ob 19. uri", da se ne bo nihče užalil, če bo zamudil za kako minuto, za pol ure oziroma za celih 120 minut, kot se je pač zgodilo. Sedeli smo namreč v piceriji nekje med Čedadom in Špetrom, ko je bilo 'še pre zgodaj za vse', čeprav je ura kazala krepko čez sedmo. Videti je bilo, da je tedaj pesnik pri naši mizi polagoma opušal svoje začetne dobre namene in se vdal razposajenemu in do skrajnosti umirjenemu vzdušju

te vasi, z lahkoto prepriča sopotnike, da besed, kot so zamudna-pravočasnost-točnost topolovski slovar ne pozna, a obratno, otepa se jih.

Menda smo bili za nekatere Topolovčane še prezgodnji, ko smo v sredo, 12. julija, po dveurni zamudi končno pričakali do trga sredi vasi, saj smo prisotne zmotili pri krožniku mineštre. Zato se je tržaška ekipa podala po strmih ulicah Topolovega, ki se je letos predstavil v drugačni preobleki. Evropski skladi so namreč segli do Benečije in pripomogli, da je vasica pridobila še lepšo podobo: stari tlak iz cementa so nadomestili s kamni- to oblogo in poskrbeli so tudi za nočno osvetlitveno mrežo, ki je ravnokar začela delovati, ko smo vstopili v 'čakalnico to-

pello, Maurizio Mattiuzzi in Gregor Podlogar. Postajo so kot običajno obogatili tudi številne instalacije in video-dokumentarji (omeniti gre projekcijo Ko se čas ugasne goriškega režiserja Ivana Gergoleta), veliko zanimanja pa je občinstvo posvetilo slovenskemu režiserju Janu Cvitkoviču, ki je v Topolovem predstavil svoj zadnji celovečerec Odgrobodogroba. Tudi letos je glasba v sklopu Postaje odigrala ključno vlogo. Med toliko koncerti, ki so se med festivalom zvrstili, sta veliko navdušenja sprožila nastop skupine EtnoPloč Trio in koncert simfoničnega orkestra CEI, ki ga vodi Igor Kuret. Letošnjo Postajo pa je sklenil nastop bobnarjev, ki jim pravijo Les Tambours de Topolo'.

IG

Državljeni evropskih držav so kupili 1.200 nepremičnin Kmalu bo možno kupovati hiše tudi na Hrvaškem

Državljeni iz drugih članic EU so od leta 2004 dalje, tako kažejo uradni podatki, v Slovenijo kupili skupaj okoli 1.200 nepremičnin, torej stanovanj, hiš, zemljišč in tudi gozdov. Med kupci prevladujejo Angleži, Avstrijci in Italijani. Število vseh nakupov slovenskih nepremičnin s strani tujcev še ni kritično, zaradi česar Sloveniji ni treba uvajati varovalnih ukrepov. Slednje bi lahko uveljavili v primeru prevelikega zanimanja za nakupe nepremičnin s strani tujih državljanov, kar bi lahko privedlo do ogrožanja oz. okupiranja našega nepremičninskega trga.

Slovenci pa se najbolj zanimajo za nakup nepremičnin na Hrvaškem, posebej ob obali in na jadranskih otokih. Znanе so težave slovenskih državljanov, ki na Hrvaškem menda posedujejo že okoli 8.000 počitniških ali stanovanjskih hiš, zazidalnih parcel in drugih nepremičnin, pa doslej zaradi omejevalne zakonodaje svojega lastništva niso mogli vpisati v zemljiško knjigo. Vlada je pred kratkim sprejela predlog zakona o reciprocnosti nakupa nepremičnin med slovenskimi in hrvaškimi državljani oz. interese, kar bo omogočilo, da bodo Slovenci lahko v bližnji

prihodnosti brez ovir kupovali hiše, stanovanja, zemljišča in druge nepremičnine na Hrvaškem. Če bo Hrvaška soglašala, bi tržišče nepremičnin med sosednjima državama lahko brez ovir začelo delovati čez nekaj mesecev. Čeprav so hrvaški lastniki nekoliko skeptični do razprodaje svojih nepremičnin tujcem, za katere je največ zanimanja na območju obale in na otokih, pa izvedenci napovedujejo, da se bodo v naslednjih nekaj letih cene nepremičnin na Hrvaškem povišale vsaj za

okoli 40 odstotkov. Že zaradi visokih cen bo trgovanje z nepremičninami najbrž manjše od pričakovanega. Hrvaška, ki se pogaja za vključitev v EU, bo polno sprostitev trga nepremičnin dolžna zagotoviti do meseca februarja 2009. Za zdaj pri njih na trgu z nepremičninami velja načelo recipročnosti, kar pomeni, da za vsakega državljanca evropske povezave velja isti sistem, kot velja za hrvaškega državljanca v posamezni članici.

M.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebene podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskovnikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

To številko smo poslali v tisk v torek, 18. julija, ob 14. uri.

IZ MOJE KUHINJE

Kadar v goste grem

Ne spadam med vnete zbirale kuharskih knjig, ker mi skoraj nikoli ni uspelo dobesedno slediti razlagi receptov, nekaj knjig pa se je v letih nabralo. Med vsemi imam najraje skromno knjižico s slabim papirjem, brez fotografij, ki pa je bila moj prvi resnični kuharski učbenik: Ivan Ivačič, Kuharska knjiga, Založba Obzorja 1977. Razlage so preproste, avtor ne pretirava v količinah, predlagane jedi niso posebno komplicirane. Knjiga zame, torej. Tu se bom zaustavila pri zadnjem poglavju, ki uči, kako se moramo vesti, ko gremo v goste. Ali se znamo zares lepo obnašati? Prav gotovo, a znanje lahko osvežimo. Repetitiva iuvant. Na začetku tako piše: Pred 3600 leti je napisal neki egiptovski zdravnik na papirus: Ljudje preveč jedo. Živijo pa samo od četrte tistega, kar pojedjo, od treh četrtn živijo zdravniki...

Zdaj pa nekaj napotkov za uglejano obnašanje. Ko smo povabljeni, moramo priti točno. Če zamudimo, tiho vstopimo in ne motimo drugih z re-

sničnimi ali izmišljenimi razlogi za našo zamudo. Suknjiča ne slačimo, ne vihamo rokavov, ne odlagamo kravate, če tega ne predlaga gostitelj. Gumb v pasu si smemo odpeti šele pozneje in neopazno!!! Temo razgovora naj

izbere gostitelj. Začetne jedi vzamemo malo, sicer ne bomo zmogli slediti celotni pogostitvi. Ne jejmo samo tistega, česar nimamo doma. Juhe seveda ne sreba in ne zvonimo z žlico po krožniku, tudi ne govorimo s polnimi usti. Pijemo v majhnih požirkih. Star slovenski pregovor naj bi pravil, da po juhi lahko spijemo 40 dežnih kapelj vina (!). Ivačič nadaljuje: Pri mesni jedi uporabljaj vilice in nož. Pazi, da

ta ne bo škripal, ko z njim režeš. Če je top, ne jemlji svojega žepnega na pomoč...

Tudi če v jedi najdeš, kar ne sodi vanjo, tega ne kaži naokrog, ampak porini na rob krožnika in se delaj, ko da ješ naprej...

Ne sme se ljudem, ki jedo žabje krake, polže, ključačevo drobovino, in ne jemlji jim z neprimernimi pripombami apetita. S tem razkazuješ le svojo ozkost...

Vsekakor pa se prilagodi družbi in ne bodi pretirano fin...

Če imaš dieto, to tiho povej in jej pač tisto, kar smeš. Gostov res ne zani- ma, ali imaš čir na želodcu ali na dvanaesterniku in kako je potekala tvoja zadnja operacija...

Bingljati z nogami ni lepo. Tudi sezuvati se ne smeš, čeprav te čevlji tiščijo...

Jej in pij le toliko, da ti ne bo slabo. Če pa te je pijača prevarala in ne stojiš več trdno na nogah, se potru- di, da neopazno izgineš...

S kavo je pogostitev za naše pojme končana. In če nisi izrečno povabljen, da ostani, je prav, da odideš. Seveda prej pohvali pogostitev in pozdravi...

Ta navodila lahko vsak po svoje komentira. Jaz bom povedala, kako sem se počutila v vlogi gostiteljice, ki je v izbiri jedilnika popolnoma usekala mimo. Takrat bi se najraje pogreznila. Na obisk sta prišla znanca iz Beogra-

da, izredno gostoljuben par, ki naju je nekajkrat razkošno pogostil. Kaj naj pripravim? Nekaj našega, morskega, nadevane kalamare.

- 2-3 očičene kalamare na osebo

- sesekljan peteršilj in česen

- kruhove drobtine

- jajce

- olje

Glavo, lovke in stranske plavuti sesekljamo, dodamo peteršilj, česen, drobtine, sol, vmešamo jajce. Z nadevom napolnimo vrečke (kalamare), ne preveč, ker se med pečenjem napihnejo. Odprtino zapremo z zobobrcem. Nadevane kalamare popečemo na olju in polijemo z belim vinom.

Ne spomnim se, kaj sem takrat še ponudila zraven. Gospodova nonšalantnost pri jedi je govorila o svetovljanski razgledanosti in sposobnosti samoobvladovanja, gospa pa kljub dobri volji ni znala zakriti odpora do čudne, njej nepoznane živali, ki ji je že s samim vonjem povzročala prekopi- cavanje želodca. Večer se ni posrečil. V hladilniku tudi nisem imela nobene primerne rezerve. Na koncu sta se gosta zahvalila za povabilo, pohvalila pogostitev, ki da je bila izvrstna, in se poslovila. Moj občutek poraza si lahko predstavljate. Nekaj podobnega se mi je potem zgodilo še dvakrat. Enkrat, spominjam se, sem za goste pripravila tatarski biftek. A to je že druga zgodba.

Avguštna

hipertekst08.doc

Žepnina za košček travnika!!

Zlasti mestni ljubitelji nogometa vzdihujejo vsakič, ko se na televizijskem zaslonu pojavi perfektna zelenica nogometnega stadiona. Po zaslugi interneta pa lahko dandanes vsakdo - ali skoraj - pride do (sicer majhne) travnate relikvije imenitnih stadionov. Travnata površina brazilskega stadiona Maracana je šla v prodajo kot za stavo, trenutno pa si lahko nabavite naslednje:

http://www.quelle.de/is-bin/INTERSHOP.enfinity/eCS/Store/de/-/EUR/Q_DisplayProductInformation-Start;sid=2aRj9s0s19dj3ol312_P4q4nq-xpJ7wsFXI=?CategoryName=116758&AAID=10000163036&Form=CustomerBanner&HTTPPort=80&LInkType=CB

krasil vašo dnevno sobo ali celo urad!

<http://shop.arsenal.com/arsenal/product.asp?dept%5Fid=1&pf%5Fid=10002&maindept=1177#>

Ljubitelji angleškega Arsenala pa že celo leto žalujejo, saj bodo porušili dosedanja stadion ekipe - to je slavni Highbury, na katerega so navijači prav posebno navezani. Namesto spretnih rok vrtnarjev si bodo navijači Arsenala urejeno razdelili travnato površino od 26 do 28 junija letos, na zgoraj navedeni spletni strani pa se lahko še prijavite. Če boste tedaj v Londonu in vam 25 funtov ne bremeni proračuna potovanja, je to res edinstvena priložnost, da domov prinesete res svojevrsten suvenir. Za nasvet, kako prenesti del travnate površine domov, pa boste nedvomno morali kontaktirati

Spletni naslov je sicer rekordno dolg, a PRAVI ljubitelji nogometa ga bodo nedvomno radi pretipkali v spletni brskalnik, saj se na omenjeni spletni strani nahaja del nogometne zgodovine. Za 75 evrov si namreč lahko zagotovite del travnate površine, na kateri bodo 9.7.2006 odigrali finalno tekmo svetovnega prvenstva. Vaš košček igrišča (v formatu 14x8x5 cm) bodo spretni roke nemških vrtnarjev pakirale v akrilno maso, ki zagotavlja, da bo vaš košček travnate površine prav tako zelen kot na dan finalnega obračuna. Vsi seveda navijajo, da bo takrat vreme sončno in da bo travnik - tudi po intenzivni in borbeni tekmi - še vedno privlačen za oko, saj naj bi omenjeni košček igrišča

nemške vrtnarje.... Če pa vam do prave trave ni mar, pomislite na naslednje: <http://www.rainews24.it/ran24/speciali/europei2004/moviolo.asp> Igrišče za subbuteo!! Subbuteo je za nogometne navdušence enak pojem, kot so npr. Pele, Kempes in Krol: gre sicer za vintage (novejši izraz za zastarel...) nogometno igro, ki pa ima še vedno - in ne le na spletu - veliko navdušencev. Namesto travnate površine se igralci podijo na bombažnem ali sintetičnem igrišču, na katerem je možno odigrati "mitične" nogometne dvoboje. Omenjena spletna stran pa ponuja celo posnetke vseh golov zadnjega evropskega prvenstva v nogometu.... peter.rustia@gmail.com

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Mislil, da je postalo jasno, zakaj je glavni sponzor italijanske A-lige največja italijanska družba mobilnih telefonov TIM. Moggiju tako ni bilo treba plačevati računov zaradi dolgotrajnih pogovorov s priljubljenimi sodniki in prijatelji. Preučevala se je celo možnost, da bi italijanska mobilna industrija širši javnosti ponudila novo Moggi-card. Imetniki paketa Moggi-card dobijo za vsakih 100 minut telefonskih pogovorov zastoj telefonske številke najbolj podkupljivih sodnikov: posebna ugodnost velja za pogovore z De Santisom, ki potekajo po izredno ugodni cenovni tarifi 1 cent evra na podkupljeno tekmo. Najbolj zagreti privrženci Moggiarda lahko zastoj z interneta snamejo najnovejšo igrico za telefone: Neubogljivi sodniki in zaklepanje v skrivnostnih slačnicah. Ti skovne agencije med drugim poročajo, da si je po nogometnem škandalu Moggi že našel novo službo: baje bo v kratkem

Halo! Halo! Smo na zvezi?

zamenjal Cristiana De Sico v reklamnih oglaših TIM. No, ko smo že pri telefončkih. Razvedelo se je, da si je Moggi prav pred kratkim privoščil najnovejši model mobilnega telefona, ki so mu ga podarili sponzorji. Kupil si je enega tistih, s katerimi lahko slikaš, snemaš, poslušaš glasbo, gledaš filme, kličeš Nezemljane, se tuširaš in verjetno tudi likaš perilo. Najpomembnejše pa je to, da je Moggi našel pravcati telefonček z neomejeno elektronsko rubriko, ki v spomin registrira neskončno število telefonskih števil. Po zaslugi svoje- ga super telefončka lahko Moggi pokliče kogarkoli v kateremkoli trenutku. Ko sem v prejšnjih dneh spremljal tragikomične zaplete okoli Juventusovih odbor- nikov, se mi je porodilo pereče vprašanje: Moggi, le kje si našel tak vsemogočni telefonček? Moj je že star in dotrajan, v kratkem bom moral kupiti novega. Kje

lahko kupim tak model, kot ga imaš ti? Moggijev vsemogočni telefonček verjetno ne pogrešam samo jaz, ampak cel kup ljudi. Začeni s predsednikom Morattijem. Stavim, da bi z Moggijevim telefončkom lahko prvič v svoji karieri na nogometni borzi povlekel nekaj pametnih potez in svojemu Interju kupil prvorazredne adute, ki bi črno-modrim po skoraj dvajsetih letih zagotovili tako pričakovani "scudetto". Si predstavljate Pairetta, De Santisa, Bertinija v črno-modrem dresu. Zgledalo bi nekoliko čudno, ker smo jih doslej gledali v črno-belem. Vse ekipe na tkmah spremlja vedno 12. igralec: navijači in simpatizerji. Pri Juventusu ni vedno tako. Pogosto se dogaja, da turinški nogometaši igrajo domače tekme pred praznimi tribunami. Celotekme lige prvakov na "Del- le Alpiju" si včasih ogleda le pešči- ca ljudi. Moggi je zato pomislil,

da njegovi nogometaši potrebujejo drugačnega 12. igralca. Tistega s piščalko. Moggija so vsekakor zasačili. Pravijo, da bodo zanj posledice katastrofalne. Ko sem o tem nekoliko razmišljal, sem vsekakor prišel do zaključka, da se Moggijevo stanje v naslednjih mesecih ne bo veliko spremenilo: še vedno bo lahko nosil priljubljen črno-beli dres. Le da po novem črne in bele črte ne bodo več navpične, ampak vodoravne. In številke na dresu ne bodo več dvoštevilčne, ampak štiri in petštevilčne. Moggi bo vseskozi imel ob sebi tudi posebno nogometno žogo, železno in z verigo zavezano za gleženj. V daljavi odmeva requiem: Juventusovi navijači že trepetajo in žalujejo, ker se bojijo, da je tonaliteta Juventusovega requiema uglašena v B (molu ali duru? za navijače je to nepomembno). Da ne govorimo sploh o možnosti žalostnih zvokov tonalit v C.

Andrej Černic

Vremenska napoved ARPA-OSMER za Furlanijo - Julijsko krajino

SPLOŠNA SLIKA:

Proti nam bodo začeli dotekati občasno bolj vlažni in nestanovitni tokovi.

ČETRTEK, 18. maja 2006:

Dopoldne bo pretežno jasno ali delno oblačno. V popoldanskih urah se bo v alpskem in predalpskem pasu povečala oblačnost in bodo možne nevihte, ki se bodo zvečer lahko spustile do zgornjega ravninskega pasu. Ob morju bo med dnevom zapihal zmeren južni veter.

PETEK, 19. maja 2006:

Spremenljivo oblačno bo z nevihtami, ki bodo pogostejše v predalpskem in zgornjem ravninskem pasu.

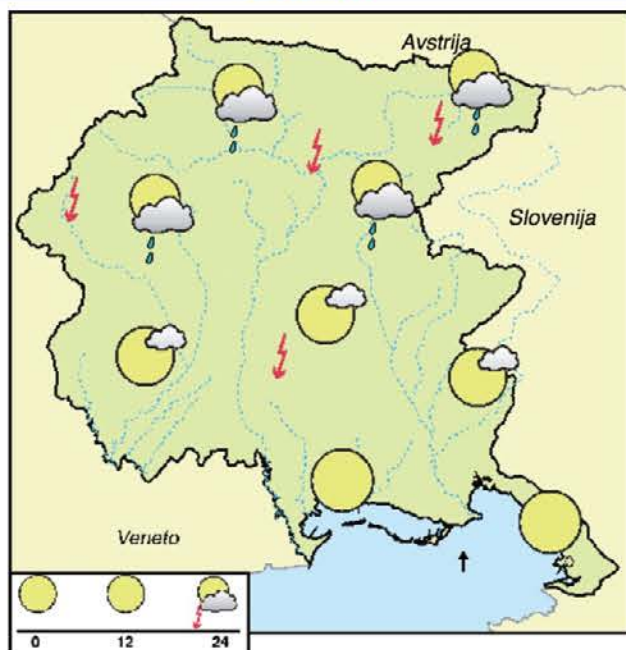
OBETI ZA KONEC TEDNA:

V soboto bo še prevladovalo nestanovito vreme in bodo nastajale nevihte.

Deželna meteorološka opazovalnica F - Jk

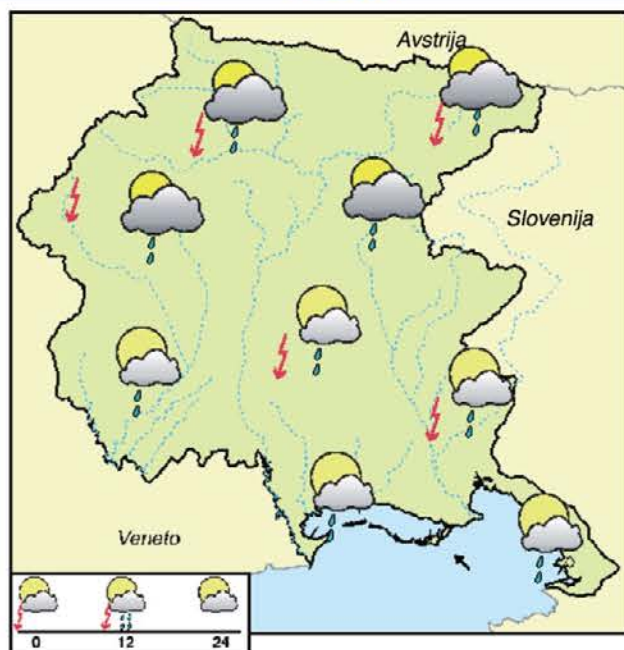
www.meteo.fvg.it, slovensko@osmer.fvg.it, tel. 0432 934111

ČETRTEK

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	12/15	14/17
Najvišja temperatura (°C)	25/28	22/25
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	17	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	10	

PETEK

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	12/15	14/17
Najvišja temperatura (°C)	23/26	22/25
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	12	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	7	

Dijakinje zavoda Zois obiskale Evropski parlament Nepozabna izkušnja v Bruslju

V letošnjem šolskem letu so se dijaki 4. in 5. razreda Trgovskega tehničnega zavoda Žige Zois iz Gorice v sklopu projektnega področja prijavi na natečaj "Poznati Evropo, ustvarjati Evropejce", ki ga je razpisalo Deželno združenje parlamentarcev iz F-Jk. Razpis je predvideval raziskovalno delo o evropski integraciji in je bilo možno izbirati med tremi temami: vloga F-Jk pri širitvi Evropske unije na Balkan, problem širitve Evropske unije in razizem ter ksenofobija. Dijaki četrtega razreda so izbrali prvo temo, medtem ko so se dijaki petega razreda odločili za drugo. Udeležba na natečaju je bila priložnost za poglobitev znanja o Evropi, a kar je bilo za nas dijake najbolj zanimivo, pred-

videna je bila nagrada, in sicer potovanje v Bruselj za dva dijaka iz vsakega razreda. Vsi dijaki obeh razredov so poslušali predavanja na temo evropskih integracijskih tokov, ki so jih imeli poslanci Giorgio Rossetti, Roberto Antonione in Roberto Santaniello. Delo so nato nadaljevali in zaključili z dodatnimi raziskavami, ki so jih opravili v razredu. Sledila je predstavitev opravljenega dela komisiji predstavnikov dežele F-Jk v gledališču v Trzinu, kjer so bili prisotni tudi vsi dijaki na natečaju udeleženi šol z Goriškega. Ure v razredu so dijaki najprej namenili zbiranju in urejanju

zapisov, ki so jih skrbno beležili na predavanjih, nato pa raziskovali po internetu in dopolnjevali spoznanja s

italijanskih avtorjev. Na podlagi teh podatkov so urno začeli sestavljati tekst in se vneto pripravljali na predvideno javno zaključno predstavitev. Tretjega marca letošnjega

misiji deželnih predstavnikov in publiku, ki je v splošno zadovoljstvo, predvsem pa v zadoščenje profesorjev-mentorjev, z zanimanjem in pozornostjo spremljala prikaz opravljenih raziskovalnih nalog. Ob koncu predstavitve so dijaki šele izvedeli, kdo bo deležen nagradnega potovanja v Bruselj. Za četrty razred sta bili izbrani Elisa Antoni in Jana Majowski, za peti pa Erika Kriznic in Veronika Povšič. Čakala sta jih tridnevni izlet v Belgijo in ogled evropskega parlamenta. Štiri srečne dijakinje zavoda Žige Zois iz Gorice so v petek, 19. aprila, iz Trzinca odpotovale proti Belgiji z množico vrstnikov iz Trsta in Štaranca. V popoldanskih urah so si ogledale Bruselj in njegove znamenitosti, sprva iz avtobusa, nato pa še peš. Končno so se lahko vsi posladkali tudi z znanimi "waffeli", to so slaščice z nadevom, ki si ga vsakdo lahko izbere po svojem

okusu (npr. jagode, smetana, čokolada, sladoled...). Naslednjega dne je bila na programu osrednja in najbolj slovesna točka izleta, in sicer ogled parlamenta. V jutranjih urah so vsi udeleženci poslušali govore italijanskih parlamentarcev Giorgio Rossettija, Bruna Longa in Vittoria Prodi, nato je bil na vrsti voden ogled Emicikla. Po opravljenem uradnem delu izleta so si nekateri dijaki ogledali lepo srednjeveško mesto Brugge, nekateri znamenito stavbo Atomium, ostali pa so se po svoje sprehajali po lepi deželi. Naslednjega dne so se udeleženci izleta, po skoraj dvehurnem letu in enako dolgi vožnji z avtobusom, prepolni lepih vtisov vrnili domov. Udeležba na natečaju, predvsem pa izlet bosta gotovo ostala v trajnem spominu, saj so se vsi kulturno obogatili in prišli do novih spoznanj o Evropi, katere pripadniki smo sicer vsi, a je ne poznamo oziroma čutimo še dovolj globoko, da bi se lahko brez zadržkov imenovali Evropejci.

knjigami Predraga Matvejeviča in Slavenke Drakulić ter raznih

leta so v občinskem gledališču v Trzinu prikazali svoje delo ko-

slasčice z nadevom, ki si ga vsakdo lahko izbere po svojem

Peš po Korziki (3) Med morjem in gorami

2. Kratek "pokuk" v svet korziških dvatisočakov

Tako kot na vsakem začetku je bilo najtežjih prvih nekaj minut hoje, potem pa sva se počasi privadila na vzpon, ki mu ni bilo videti konca. Pot je bila od vsega začetka dobro označena. Po tridesetih urah vzpenjanja sva prišla do križišča, kjer so oranžne oznake pešpoti Tra Mare e Monti usmerjale desno in navzdol, rdeče-bele markacije, ki označujejo GR 20, pa levo in še bolj navkreber med požgana debela mrtvih dreves, ki so bila včasih mogočen gozd. Zavila sva levo. Z vremenom sva imela srečo, saj je bilo kot naročeno, t.j. ravno toliko oblačno, da naju sonce ni preveč "kurilo". S seboj sva vlačila vsak tri litre vode, hodila pa sva počasi in preudarno, pri čemer sva si pomagala s pohodniškimi palicami, brez katerih si podobnega podviga sploh ne predstavljam več. Prvi daljši postanek sva si privoščila na prelazu Bocca a u Saltu, na višini 1280 metrov, kamor sva se privlekla okrog poldneva. V štirih urah sva premagala več kot tisoč višinskih metrov in porabljen energijo je bilo treba obnoviti s konkretno malico. Kmalu za nama so prišli

do prelaza še štirje planinski dvojci. Vsi skupaj smo si privoščili nekajminutno "počivancijo", začinjeno z malico in pogledi v vse smeri, med katerimi je bil najbolj slikovit tisti proti morju. Ker je bil prehojeni del poti tehnično nezahteven in sva ga opravila v predvidenem časovnem okviru, sva začela med malico glasno razmišljati o tem, da so bila opozorila o težavnosti nekoliko pretirana in da vse skupaj ne bo tako zaguljeno, kot sva pričakovala. "Ne morem reči, da nisem zmaturana, a pričakovala sem, da bo

a bova videla, kako bo naprej," je rekla Jana, ki jo je med vzponom ves čas vztrajno obletaval nadležen mrčes. Muhe so ji lezele v ušesa, nos in oči, zaradi česar je izgubljala živce in preklinjala kot kakšen vaški posebnež. Še najbolj jezna je bila zato, ker je že po nekaj ovinkih na poti ugotovila, da je namesto kreme, ki odganja komarje in ostalo mrgolazen, po pomoti kupila tako, namenjeno blažitvi kože po pikah, kar pomeni, da na agresivne leteče napadalce ni delovala prav nič odbijajoče. Pritisk ji je dvigvalo tudi spoznanje, da muhe obletavajo samo njo, zame pa se sploh ne zmenijo. "To je zato, ker imaš boljše, bolj sladko kri," sem jo tolažil, a ni pomagalo. "Naj pocrkajo vse muhe tega

težko predstavljaj, kako se bova prebila čez na videz neprehodne strmine pred nama, sem pričakoval, da naju čaka kakšna elegantna rešitev v stilu do takrat prehojene poti, pa ni bilo tako. V naslednji uri nama je GR 20 pripravil neprijetno presenečenje oziroma neke vrste krst, (s katerim sva plačala ceno za lahkomišelnost izjave o nezahtevnosti poti). Že po nekaj minutah nadaljevanja so naju markacije usmerile v skalovje, kjer sva morala spraviti pohodniške palice in si med napredovanjem pomagati tudi z obema rokama.

Ko sem z očmi sledil rdečebelimi oznakami, ki so izginjale navkreber, sem kakšnih sto metrov višje zasledil osebo, ki se je spuščala po strmi nezavarovani stezi. "A tja gor morava?" sem pomislil sam pri sebi, ne da bi karkoli omenil Jani, ki se je kljub spoštovanju do višine dobro držala. Čeprav sam nimam težav z vrtoglavico, se s slabih 25 kilogramov težkim "rugzakom" na hrbtu in dober kilogram težkim fotoaparatom, ki mi je bingljaj okrog vratu, nisem počutil najbolj varno. Prvič v življenju sem se s tako težkim bremenom vzpenjal po tako strmih terenu. Brez občutka za to, koliko se lahko nagnem, ne da bi me oprema za

Na najbolj strmih odsekih prve etape GR 20 sva si morala pomagati tudi z obema rokama

štirinajstrednevo hojo po gorah, ki sem jo tovoril na plečih, povlekla v dolino, je bilo napredovanje zelo neprijetno. Z lažjim nahrbtnikom ali brez njega bi bilo vse skupaj "šala mala", tako pa mi ni šlo na smeh. Ko smo se čez nekaj minut srečali s planincem, ki je zaključeval svojo sago po GR 20 v nama nasprotni smeri, se je izkazalo, da gre za simpatičnega mladega Francoza. V razbiti angleščini nama je evforično povedal, da se bliža koncu, da je sit hoje in štirinajstredneve askeze in da sanja samo še o velikem kozarcu mrzlega točenega piva, ki si ga bo privoščil takoj ob prihodu v Calenzano. Srečanju je sledil najhujši del prve etape, ki pa ni bil daljši od starih višinskih metrov. Odsek je bil zavarovan tudi s tridesetmetrsko jeklenico, žal pa je bila pretrgana, tako da nama ni bila veliko pomoč. No ja, ko sem ujel tisti konec, ki je bil pritrjen višje zgoraj, nama je še kako prav

prišla. Po zaključku "plezalnega" odseka sva se spet opremila s pohodniškimi palicami in nadaljevala po precej lažjem in bolj položnem terenu. Kmalu sva prišla do naslednjega prelaza, imenovanega Bocca a u Bazzichellu, na višini 1500 metrov. Tam se nama je odprl pogled v novo dolino, v daljavi pa sva zagledala tudi planinsko kočjo Ortu di u Piobbu, do katere sva potem hodila še slabi dve uri. Tik pred kočjo je naju čakal še zadnji dokaj zahteven in nezavaran predel. Ozka steza je vodila med skalami nad nekaj deset metrov globokim prepadom, tako da sva se morala spet skoncentrirati na to, kam in kako stopava. Jana je kasneje priznala, da ji ni bilo prav nič prijetno, a je ob misli na to, da bi se morala obrniti in kot poraženka hoditi nazaj grede vsaj šest ur, stisnila zobe in mi sledila.

/dalje
Nace Novak

Tako kot na vsakem začetku je bilo najtežjih prvih nekaj minut hoje, potem pa sva se počasi privadila na vzpon, ki mu ni bilo videti konca

še težje, tako da sem kar zadovoljna. Muhe so seveda poglavje zase. Tu na prelazu jih hvala bogu ni, ker je veter dovolj močan,

sveta," je siknila skozi zobe, kar je bilo za ljubiteljico živali nje-nega kova zelo čudno. Čeprav sem si med postankom

težkim bremenom vzpenjal po tako strmih terenu. Brez občutka za to, koliko se lahko nagnem, ne da bi me oprema za

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite **Skladu Dorče Sardoč**, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva Zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodke priznanim dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam. V ta seznam spada tudi **Sklad Dorče Sardoč**.

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjeno dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelih CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko **Sklada Dorče Sardoč** in se podpišete.

Prispevek »petih tisočink« ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

Davčna številka **Sklada Dorče Sardoč** je:
91013840318

2006 SCHEDA PER LA SCELTA DELLA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF

SOSTITUTO D'IMPOSTA	CODICE FISCALE (obbligatorio)	
CONTRIBUENTE	CODICE FISCALE (obbligatorio)	
	CODICE FISCALE (per la scelta dell'importo da versare)	
	DATA SCELTA (dal 1/1/2006)	
SCELTA PER LA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF	Si sceglie di versare in UNO degli seguenti enti benefici: o del volontariato, delle organizzazioni non lucrative di utilità sociale, delle associazioni di promozione sociale, o delle associazioni e fondazioni riconosciute che operano nei settori di cui all'art. 10 del D.Lgs. n. 460 del 1997.	
	Ente beneficiario (nome e indirizzo completo): 91013840318 (davčna številka)	
	Firma del contribuente (o del sostituto d'imposta): _____	